

The Norwegian text and English translations given here are based on a concert performance of Peer Gynt and may not exactly match what is heard on this recording. Bold text indicates the tracks on the compact discs and is provided as a guide only.

**PEER GYNT
KONSERT - SCENEVERSJON
VED SVEIN STURLA HUNGNES**

CD1

[1] I BRYLLUPSGÅRDEN

(Forspill til Akt I)

AKT 1, SCENE 1

[2] Bukkerittet

(En li med løvtrær nær Åses gård. En elv fosser nedover. Het sommerdag. Peer Gynt, en stærkbygget tyveårs gutt, kommer nedover gangstien. Åse, moren, liten og fin, følger etter. Hun er sint og kjefter.)

ÅSE
Peer, du lyver!

PEER
Nei, jeg gjør ei!

ÅSE
Nå, så bann på, det er sant!

PEER
Hvorfor banne?

ÅSE
Tvi; du tør ei! Alt ihop er tøv og tant!

PEER
Det er sant – hvert evige ord!

ÅSE
Og du skjems ei for din mor?!
(liten pause)
Nå, hvor traff du så den bukken?

PEER
Vest ved Gjendin.

ÅSE
Riktig, ja!

PEER
Hvasse vinden bar i fra;
slik en bukk så blank og fet
skulle du vel aldri sett!

**PEER GYNT
CONCERT VERSION
BY SVEIN STURLA HUNGNES**

CD1

[1] AT THE WEDDING

(Prelude to Act I)

ACT 1, SCENE 1

[2] The Buck-ride

(A wooded hillside near ÅSE's farm. A river rushes down the slope. It is a hot day in summer. PEER GYNT, a strongly-built youth of twenty, comes down the pathway. His mother, ÅSE follows, scolding angrily.)

ÅSE
You're a liar, Peer.

PEER
No, I'm not!

ÅSE
Well, then – swear on it!

PEER
Why should I swear?

ÅSE
Oh! You're afraid to! It's all lies.

PEER
Every word is true!

ÅSE
Aren't you ashamed of yourself?
(pauses)
Where did you come across that old buck?

PEER
Over by Gjendin.

ÅSE
I'm sure you did!

PEER
I suddenly got wind of him,
Such a fine, fat buck
You never did see!

ÅSE
Nei, bevares vel!

PEER
Det smalt!
Bukken stupte bums i bakken.
Men i samme stund han falt,
satt jeg skrevs på bukkeryggen,
grep ham i det venstre øre,
skulle nettopp kniven kjøre
bakom skolten inn i nakken;
he! da skrek han vilt den styggen
stod med ett på alle fire,
slo meg med et akterkast
ut av neven kniv og slire
skrudde meg om lænden fast,
stemte hornene mot læggen,
klemte meg som i en tang;
dermed satte han på sprang
bent fremover Gjendin-eggen!

ÅSE (*uvilkårlig*)
I Jesu navn da - !

PEER
Har du sett den Gjendin-eggen noen gang?
Den er halve milen lang.
Langsmed eggen han og jeg
Skar oss gjennom vejret vej.
Aldri red jeg slik en fole!
Midt imot, der vi for fram,
var det som der gnistred sole.

ÅSE (*svimmel*)
Å gud trøste meg!

PEER
Med et,
På en rådløs bråbrat plet,
Gjorde bukken halt omkring,
satte med et himmelspring
utfør dypet med oss begge!
Nedad, uten stans, for toget.
Men i dypet glitret noget
hvidlet som en rensdyrsbuk.
Mor, det var vårt eget bilde,
som igjennom fjellsjø-stillet
opp mot vannets skorpe pilte
i den samme ville fart,
som i den vi nedad kilet.

ÅSE (*gisper etter luft*)
Peer! Gud fri meg – si det snart!

PEER
Bukk fra luften, bukk fra bunnen,
stangedes i samme stunden
så at skummet om oss klasket.
Ja der lå vi nå og plasket -
Jeg for hjem.

ÅSE
I'm sure I didn't!

PEER
A shot went off!
The buck fell to the ground.
But at the moment when he fell
I threw myself across his back
And held him by the left ear.
I was about to stick my knife in
Right behind his head.
But then he gave a wild scream
Got up on his four legs
And threw me backwards.
I dropped my knife
And he got a grip on me
Pushing his horns against my trunk,
Squeezing me like a pair of pliers!
Then he set off at a great rate
Right across the top of Gjendin.

ÅSE (*involuntarily*)
In the name of Jesus –

PEER
Have you ever seen the ridge of Gjendin?
It is miles long.
We two ran along the ridge
Slicing through the air.
I never rode such a mount!
And all the while we rode,
The sun sparkled down on us.

ÅSE (*dizzily*)
God sustain me –

PEER
Suddenly,
On a terribly steep place,
The buck made a turn
And leapt into the air.
Down into the abyss we went!
Down where there was no foothold.
But something glimmered in the depths
White as a reindeer's flank.
It was our own image,
That appeared in the mountain lake,
Rushing up to the surface of the water –
At the same speed that
We were descending.

ÅSE (*gasping for breath*)
May God give me peace – tell me all

PEER
Buck from the air and buck from the depths,
Locked in combat at an instant
So that the water foamed around us!
There we were splashing about –
And I came home.

ÅSE
Men bukken, du?

ÅSE
What about the buck?

PEER
Å, han går der vel ennå;
Kan du finne ham, så ta ham!

PEER
He's still there somewhere;
Take him if you can find him.

(Åse forteller nå sin sønn at mens han har vært borte har Ingrid bestemt seg for å gifte seg. Dette skal skje i morgen. Ingrid er datteren på nabogården og Peer har kurtisert henne, og nå bestemmer han seg for å prøve å ta brudgommens plass.)

(ÅSE now tells her son that while he has been away hunting, Ingrid, the daughter of a neighbouring farmer, has become engaged to be married. The wedding is to be held the following day. Peer, who has courted Ingrid, decides to try to take the bridegroom's place.)

BRYLLUPSMARSJ

WEDDING MARCH

AKT 1 SCENE 2
På vei til Hegstad

ACT 1 SCENE 2
"On the way to Hægstad"

PEER
Der ligger Hægstad. Snart er jeg fremme.
Skal tro, hun Ingrid sitter ensom hjemme?
Nei. Bryllupsfolk myldrer til gårds som myg.
Hm, det er kanskje rettsteg jeg vender.
Stødt så flirer de bak ens ryg,
og tisker, så det tvers igjennom en brenner.
For meg kan Hægstadjenten seg gifte
med hvem hun vil. Jeg er like sæl!
(ser nedover sig)
Buxen revnet. Fillet og fæl. -
Den, som hadde noe nytt å skifte. *(stamper i bakken)*
Kunne jeg med et slaktertak
Rive dem ringeakten ut av bringen! -
Hva er det? Hvem er det som flirer der bak?
Hm, jeg syntes så visst -. Nei, det var nok ingen.-
Jeg vil hjem til mor.
(Han hører dansemusikk fra bryllupet)

PEER
There's Hægstad, I'll soon be there.
I wonder if Ingrid is on her own at home?
But no – the wedding guests are thick as midges.
Maybe it's best I turn back.
They're for ever laughing behind one's back
And their tattle bums right through one.
Let the Hægstad girl marry
Whoever she wants. I couldn't care less!
(looks down at his clothes)
Worn and tattered
If I had something new to wear. *(kicks the ground)*
If I could, with a butcher's knife
Tear their contempt out of their flesh.
What's that? Who is smirking over there? –
I'm sure there was someone. Perhaps there was not.
I'll go home to mother.
(He hears dance music from the wedding celebrations)

[3] HALLING

[3] HALLING

PEER
De spiller til dans!
For et mylder av jenter! Syv-otte til manns!
Nei piskende død,- jeg må med i laget!

PEER
They're fiddling the dance!
What a crowd of girls! Seven or eight each!
By my soul, I've got to be there!

AKT 1, SCENE 3

ACT 1, SCENE 3

[4] SPRINGAR: Bryllupet på Hegstad
(Peer blander seg med de dansende, men på grunn av sitt dårlige rykte blir han frosset ut. I mengden møter han en ung pike, Solveig. I mellomtiden har bruden låst seg inn på stabburet og vil ikke åpne for brudgommen.)

SPRINGAR: The Wedding at Hægstad
(Peer joins the dancers, but because of his reputation as a ne'er-do-well, both girls and men avoid him and snub him. In the throng he meets a young girl, Solveig. Meanwhile, the bride has hidden away in the storehouse, refusing to let the groom in.)

SOLVEIG
Du er visst den gutten som ville danse?

SOLVEIG
Are you the lad who wants to dance?

PEER
Ja visst er jeg det; kan du ikke sanse?
Kom så!

PEER
I do indeed; isn't that plain to see?
Come on then!

SOLVEIG
Ikke for langt, sa'e mor!

PEER
Sa'e mor? Sa'e mor! Er du født ifjor?
(liten pause)
Si navnet ditt, jente, så snakker vi lettere.

SOLVEIG
Jeg heter Solveig. Og hva heter du?

PEER
Peer Gynt.

SOLVEIG
Å, kors da? *(trekker hånden til sig)*

PEER
Hva er det nu?

SOLVEIG
Mitt strømpebånd er løst; jeg må binde det tettere.
(haster fra ham)

(LATTER)

(Peer møter Hegstadbonden – brudens far)

PEER
Hvor er datter din?

HEGSTADBONDEN
Ingrid har låst seg inne.

(MUSIKK)

(Peer lister seg bort til stabburet og overtaler Ingrid til å flykte sammen med ham. Flukten blir oppdaget. Midt i opstandelsen ankommer Åse for å finne Peer.)

ÅSE
Er sønnen min her?

HEGSTADBONDEN
Å Guds død og plage!
Tenk, Peer Gynt–

ÅSE
Har de tatt ham av dage?

HEGSTADBONDEN
Nei, Peer Gynt-! Se oppover heien-

ÅSE
Med Ingrid, det ubest.

HEGSTADBONDEN
I bratteste fjellet
Klyver han, ja - Gud på gjetens vis!
Han bær' henne som en bærer en gris!

SOLVEIG
Mother said not too far!

PEER
Mother said? Mother said! Were you born yesterday?
(pause)
Tell me your name. It makes talking easier.

SOLVEIG
My name is Solveig. And you?

PEER
Peer Gynt.

SOLVEIG *(pulling back her hand)*
Oh dear.

PEER
What's the matter?

SOLVEIG
My garter is loose. I must make it tighter.
(Leaves in a hurry)

(LAUGHTER)

(During the celebrations Peer meets the Hegstad Farmer – the father of the bride.)

PEER
Where is your daughter?

HEGSTAD FARMER
Ingrid has locked herself in.

(MUSIC)

(Peer steals away to Ingrid in the storehouse, and convinces her to run away with him. Their escape is discovered. In the ensuing commotion Åse arrives at the farm looking for Peer.)

ÅSE
Is my son here?

HEGSTAD FARMER
May God curse his name!
That Peer Gynt–

ÅSE
Have they killed him?

HEGSTAD FARMER
No, Peer Gynt –! Look up on the hillside!

ÅSE
With Ingrid – the animal!

HEGSTAD FARMER
On the steepest mountains
He moves lightly as a mountain goat.
He's carrying her like you might a pig!

ÅSE (*truer opp til Peer*)
Å gid du falt ned og-! Trå varsomt i hældet!

HEGSTADBONDEN
Jeg tar hans liv for det brudrov!

ÅSE
Å nei, Gud straffe meg om du får lov!

[5] BRUDEROVET. INGRIDS KLAGE
(Forspill til Akt II)

AKT 2, SCENE 1
BRUDEROVET

(En trang fjeldsti høyt oppe. Det er tidlig morgen. PEER GYNT går ilsomt og uvillig langs stien, Ingrid, halvt brudepyntet, søker for å holde han tilbake.)

PEER
Gå ifra meg!

INGRID
Etter dette?
Hvor?!

PEER
Så langt du vil for meg.

INGRID
Å, hva svik!

PEER
Unyttig trette!
Hver får gå sin egen vei.

INGRID
Brott - og brott igjen oss binder!

PEER
Djeven stå i alt, som minner!
Djeven stå i alle kvinner, -
Uten en-!

INGRID
Hvem er den ene?

PEER
Ikke deg.

INGRID
Hvem er det da?

PEER
Gå! Gå dit du kom ifra!

INGRID
Å, du lokket!

PEER
Du var villig!

ÅSE (*shaking her fist up at Peer*)
May you have a fall – ohhh, but mind your step!

HEGSTAD FARMER
I'll have his life for stealing the bride!

ÅSE [standing up for her son]
God punish me if I let you!

[5] INGRID'S LAMENT
(Prelude to Act II)

ACT 2, SCENE 1
THE STEALING OF THE BRIDE

(A narrow path, high up in the mountains. Early morning. PEER GYNT comes hastily and sullenly along the path. INGRID, still wearing some of her bridal ornaments, is trying to hold him.)

PEER
Go away from me!

INGRID
After this?
Where to?!

PEER
As far away as you please.

INGRID
What a betrayal!

PEER
No sense in arguing!
Each of us can go their own way.

INGRID
Crimes, we are bound together by our crimes!

PEER
The devil is in every memory!
In every woman is the devil –
Except one!

INGRID
Who's that?

PEER
It's not you.

INGRID
Who is it then?

PEER
Go. Go to where you came from!

INGRID
Oh, you seducer!

PEER
You were willing!

INGRID
Trøstløs var jeg!

INGRID
I was so sad!

PEER
Jeg var yr!

PEER
I was confused!

INGRID
Ja, men boten blir deg dyr!

INGRID
But the penalty will be dear!

PEER
Dyrest bot får kalles billig.

PEER
The dearest penalty would seem cheap.

INGRID
Står du fast på ditt?

INGRID
Are you sticking to your decision?

PEER
Som sten!

PEER
Like stone!

INGRID
Godt; så se da hvem som vinner!
(går nedover)

INGRID
Good, then we'll see who wins.
(starts walking down the hillside)

PEER
Djevelen stå i alt; som minner!
Djevelen stå i alle kvinner!

PEER
The devil is in every memory!
In every woman is the devil!

INGRID
Uten en!

INGRID
Except one!

PEER
Ja, uten en. (de går hver sin vei)

PEER
True, except one. (They go their separate ways)

AKT 2 SCENE 3
PEER GYNT PÅ FLUKT

ACT 2 SCENE 3
PEER ON THE RUN

[6] PEER
Hele sognet er efter i flokk!
De har vepnet seg både med rifler og stokk.
Fremst kan en høre Hegstadgubben tute.
Nå spørres det vidt at Peer Gynt er ute!
Det er liv! Det kan både herde og høyne!
Til helved med alle de vasne løgne!

[6] PEER
The whole parish is in pursuit!
They have armed themselves with rifles and sticks.
Loudest of them is the Hegstad farmer,
The news is spreading that Peer is out!
This is the life! It can harden and refine one!
To hell with all the hopeless lies!

(på sin vei mot fjellene møter han tre seterjenter)

(striking out for the mountains, he meets three herd-girls)

AKT 2 SCENE 4
PEER GYNT OG SÆTERJENTENE

ACT 2 SCENE 4
PEER AND THE HERD-GIRLS (DAIRYMAIDS)

[7] TRE SÆTERJENTER
(løber over bakkene, skrikende og syngende)
Trond i Valfjeldet! Bård og Kåre!
Trollpak! Vil I sove i armene vore??

[7] THREE HERD-GIRLS
(Running over the hills, shrieking and singing)
Trond of Valfjeld! Bård and Kåre!
Troll pack! Do you want to sleep in our arms?

PEER GYNT
Hvem skriger I efter?

PEER GYNT
Who are you shouting for?

JENTERNE
Efter troll! Efter troll!

THE GIRLS
For trolls! For trolls!

FØRSTE JENTE
Trond! Far med lempe!

FIRST GIRL
Trond! Be gentle with me!

ANDEN
Bård! Far med vold!

TREDJE JENTE
I sælet står alle koverne tomme!

FØRSTE JENTE
Vold er lempe.

SECOND GIRL
Og lempe er vold!

TREDJE JENTE
Fattes der gutter, en leger med trolld!

PEER GYNT
Hvor er gutterne da?

ALLE TRE
(*skoggerleende*)
De kan ikke komme!

FØRSTE JENTE
Min kaldte mig både for kærest og frenke.
Nu er han gift med en halvgammel enke.

ANDEN JENTE
Min mødte en tatertøs nord i lien.
Nu traver de to på fantestien.

TREDJE JENTE
Min tog løsungen vor afdage.
Nu står hans hoved og griner på en stage.

ALLE TRE
Trond i Valfjeldet! Bård og Kåre!
Trolldpak! Vil I sove i arme vore?

PEER GYNT
(*står med et byks imellom dem*)
Jeg er tre hoders trolld, og tre jenters gut!

JENTERNE
Er du slig karl, du?

PEER GYNT
I får dømme tilslut!

FØRSTE JENTE
Til sælet! Til sælet!

ANDEN JENTE
Vi har mjød!

PEER GYNT
Lad den flomme!

TREDJE JENTE
Denne lørdagsnat skal ingen kover stå tomme!

SECOND GIRL
Bård! Be rough with me!

THIRD GIRL
In the hut the beds are empty!

FIRST GIRL
Rough is gentle.

SECOND GIRL
And gentle is rough!

THIRD GIRL
If there are no lads the trolls will do!

PEER GYNT
Where are the lads then?

ALL THREE
(*wildly laughing*)
They can't come!

FIRST GIRL
Mine called me his own true dearest
Now he's married to an ageing widow.

SECOND GIRL
Mine met a gypsy girl in the north.
Now they are tramping the roads together.

THIRD GIRL
Mine took the life of our bastard child.
Now his head grins from a post.

ALL THREE
Trond of Valfjeld! Bård and Kåre!
Troll pack! Do you want to sleep in our arms?

PEER GYNT
(*leaps into their midst*)
I am a troll with three heads, and a lad for three girls!

THE GIRLS
Are you really such a lad?

PEER GYNT
Just wait and see!

FIRST GIRL
Let's go! Let's go!

SECOND GIRL
We've got some drink!

PEER GYNT
Let it flow!

THIRD GIRL
No bed's empty this Saturday night!

ANDEN JENTE

(kysser ham)

Han gnistrer og spruter som glohete jernet.

TREDJE JENTE

(likeså)

Som barneøjne fra svarteste tjernet.

(Peer Gynt danser i flokken)

JENTERNE

(peker neser mod bergnutene, skriker og synger)

Trond i Valfjeldet! Bård og Kåre!

Troldpak! - Fik I sove i armene vore?

PEER GYNT

Hugen sturen og tanken kåd.

I øjet latter; i halsen gråd!

(De danser bortover høydene)

AKT 2 SCENE 5

[8] PEER GYNT OG DEN GRØNNKLEDTE (EN GRØNNKLEDT KVINNE GÅR I LIEN)

(En li med store susende løvtrær. Stjerner blinker gjennom løvet; fugler synger i tretoppene. Peer hviler seg etter møtet med de tre seterjentene. En grønnskledt kvinne går i lien.)

(Peer inngår en samtale med Den Grønnskledte)

DEN GRØNNKLEDTE

Er det sant?

PEER *(skjærer med fingeren over strupen)*

Så sant som jeg heter Peer,-

så sant som du er en deilig kvinne!

Vil du ha meg? Du skal se hvor fint jeg meg ter;

du skal verken trå veven eller spinne.

Mat skal du få så du er ferdig til å sprekke.

Aldri skal jeg deg i håret trekke -

DEN GRØNNKLEDTE

Ikke slå meg heller?

PEER

Nei, var det likt?

Vi kongssønner slår ikke kvinnfolk og slikt.

DEN GRØNNKLEDTE

Er du kongssønn?

PEER

Ja.

DEN GRØNNKLEDTE

Jeg er Dovrekongens datter.

PEER

Er du det? Se, se; det treffer jo godt.

SECOND GIRL

(kisses him)

He sparks and spouts like red-hot iron.

THIRD GIRL

(kisses him)

Like a child's eyes in the darkest pond.

(Peer Gynt dances in their midst)

THE GIRLS

(make long noses at the mountains, shriek and sing)

Trond of Valfjeldet! Bård and Kåre!

Troll pack! Did you get to sleep in our arms?

PEER GYNT

My heart is heavy, my thoughts are wild

Laughter in my eyes and tears in my throat!

(They dance away over the heights)

ACT 2 SCENE 5

[8] PEER GYNT AND THE WOMAN IN GREEN

(A hillside, wooded with great soughing trees. Stars are gleaming through the leaves; birds are singing in the tree-tops. Peer is resting after sporting with the herd-girls. A GREEN-CLAD WOMAN crosses the hillside.)

(Peer strikes up a conversation with the woman in green)

WOMAN IN GREEN

Is it true?

PEER *(drawing his finger across his throat)*

As sure as my name is Peer,

As sure as you are a beautiful woman!

Do you fancy me? You'll see what a grand man I am;

You won't need to weave or to spin.

Food will be ready on the table.

And I'll never pull your hair -

WOMAN IN GREEN

Never hit me either?

PEER

How could I?

Royal sons do not hit their women.

WOMAN IN GREEN

Are you a royal son?

PEER

Yes.

WOMAN IN GREEN

I am the Mountain King's daughter.

PEER

Are you indeed? Well, well – that is lucky.

INGRID

Inne i Ronden har far min sitt slott.
Tvefold laget er alt vårt eie.
Kommer du frem til min faders gård,
tør det hende seg lett, at du er på veie
til å tro, du i styggeste stenrøsen står.

PEER

Ja, er det ikke akkurat slik hos oss?
Alt gullet vil tykkes deg rusk og boss.

DEN GRØNNKLEDTE

Svart tykkes hvitt, og stygt tykkes vent.

PEER

Stort tykkes lite, og skittent tykkes rent!

DEN GRØNNKLEDTE (kaster seg om halsen på ham)

Ja, Peer, så ser jeg, vi to passer sammen!

PEER

Som benet og broka; som håret og kammen.

DEN GRØNNKLEDTE (*roper bort mot lien*)

Brudehest! Brudehest! Kom, brudehesten min!

(en kjempestor gris kommer løpende med en taustump til grime og en gammel sekk til sadel. Peer Gynt svinger sig opp og tar Den Grønnkledte foran sig.)

PEER

Heisann! Vi skal stryke gjennom Rondeporten inn!
Rapp deg, rapp deg, min ganger god!

DEN GRØNNKLEDTE

Akk, nylig gikk jeg så stur og mod -.
Nei, en vet aldrig hva som kan hendes!

PEER (*pryler grisen og traver avsted*)

På ridestellet skal storfolk kjennes!

[9] PÅ RIDESTELLET SKAL STORFOLK KJENNES

AKT 2 SCENE 6

[10] I DOVREGUBBENS HALL

(Dovregubbens kongshall. Stor forsamling af hofftroll, tomtegubber og haugmenn. Dovregubben i høysetet med krone og spir. Hans barn og nærmeste slegtninger til begge sider. Peer Gynt står foran ham. Trollene samler seg gradvis tettere og tettere om Peer.)

HOFTROLDENE

Slagt ham! Kristenmands søn har dåret
Dovregubbens veneste mø!

EN TROLDUNGE

Må jeg skjære ham i fingeren?

EN ANDEN TROLDUNGE

Må jeg rive ham i håret?

WOMAN IN GREEN

My father's palace is inside Ronde Mountain.
Everything we own has a double form.
If you come to my father's place,
It may very well happen that you think
You have come to a pile of stones.

PEER

Yes, it is just the same with us.
All the gold will seem like rubbish.

WOMAN IN GREEN

Black seems like white and nasty seems nice.

PEER

Big seems small and filthy seems clean!

WOMAN IN GREEN

Yes Peer, I can see that we suit each other!

PEER

Like legs and breeches; like hair and combs.

WOMAN IN GREEN (*calls across the hillside*)

Bridal horse, bridal horse! Come, my bridal horse.

(A gigantic pig comes running in with a rope's end for a bridle and an old sack for a saddle. PEER GYNT vaults on its back, and seats the WOMAN IN GREEN in front of him.)

PEER

Up then and we'll enter the gate at Ronde!
Hurry up, hurry up, my noble steed.

WOMAN IN GREEN

Just now I was feeling all melancholy -
One never knows what may happen!

PEER (*thrashing the pig and trotting off*)

Great folk may be known by the mounts that they ride!

[9] Great folk may be known by the mounts that they ride

ACT 2 SCENE 6

[10] IN THE HALL OF THE MOUNTAIN KING

(The Royal Hall of the King of the Dovre-Trolls. A great assembly of TROLL-COURTIERS, GNOMES, and BROWNIES. THE MOUNTAIN KING sits on the throne, crowned, and with his sceptre in his hand. His CHILDREN and NEAREST RELATIONS are ranged on both sides. PEER GYNT stands before him. The Trolls gradually gather closer and closer around PEER.)

TROLL COURTIER

Kill him! The Christian's son has bewitched
The Dovre King's fairest daughter!

TROLL CHILD

Shall I cut his finger?

SECOND TROLL CHILD

Shall I pull his hair?

EN TROLDJOMFRU
Hu, hej, lad mig bide ham i låret!

TROLDHEKS
(*med en sleiv*)
Skal han lages til sod og sø?

EN ANDEN TROLDHEKS
(*med retterkniv*)
Skal han steges på spid eller brunes i gryde?

DOVREGUBBEN
Isvand i blodet!
(*vinker sine fortrolige nærmere sig.*)

DOVREGUBBEN
La oss ikke skryte.
Vi er gått til akters i de senere år;
vi vet ikke mer om det ramler eller står,
og folkehjelp skal en ikke fra seg skyte.
(*til Peer Gynt*)
Altså, det er min datter du krever?

PEER
Din datter og riket i medgift, ja.

DOVREGUBBEN
Det halve får du, imens jeg lever,
det annet halve når jeg engang faller fra.

PEER
Det er jeg nøyd med.

DOVREGUBBEN
Ja, stopp, min gutt; -
du har også noen tilsagn å give.
Brytes et av dem er hele pakten brutt,
og du slipper ikke herfra i live.
(*For å teste Peers forståelse, stiller han ham en gåte*)
Hva er forskjellen mellom troll og mann?

PEER
Der er ingen forskjell, så vidt jeg ser.

DOVREGUBBEN
Jo, der ute under det skinnende hvelv,
mellom menn det heter: "Mann vær deg selv!"
Her inne hos oss mellom trollenes flokk
det heter: "Troll, vær deg selv nok!"
Dog, endt er gildets alvorlige del.
Men nu vil vi ører og øyne fryde.
Spillemø frem! La dovreharpen lyde!
Dansemø frem! Tre dovrehallens fjel!

[11] DANS AV DOVREGUBBENS DATTER

UT AV DOVREGUBBENS HALL

HOFTROLDET
Hva tykkes deg?

TROLL MAIDEN
Oh, let me bite him in the leg!

TROLL WITCH
(*with a ladle*)
Shall we cook a dish of him?

SECOND TROLL WITCH
(*with a knife*)
Shall we grill him or pot-roast him?

MOUNTAIN KING
Cool your fevered blood!
(*signs to his courtiers to gather round.*)

MOUNTAIN KING
Let's not boast
We have been declining in recent years
We don't know when things are going to fall apart
And one should never say no to help from people.
(*To Peer Gynt*)
So you want my daughter?

PEER
Your daughter and your kingdom as a dowry.

MOUNTAIN KING
You can have half while I am alive,
And the other half when I die.

PEER
I'm happy with that.

MOUNTAIN KING
Wait a minute, my boy -
You also have promises to make.
And if you break one, the deal is broken
and you will not leave here alive.
(*Testing Peer's wits, he asks a riddle*)
What is the difference between a troll and a man?

PEER
There is no difference that I can see.

MOUNTAIN KING
Oh yes, out there under the bright firmament
People say to each other: "Man, be yourself!"
In here among us trolls
We say: "Troll, be sufficient unto yourself!"
But that's enough of being serious.
Let us now delight our eyes and ears.
Playing maid – let the Dovre harp sound!
Dancing maid – tread our Dovre hall!

[11] DANCE OF THE MOUNTAIN KING'S DAUGHTER

ESCAPING FROM THE MOUNTAIN KING'S HALL

MOUNTAIN KING
What do you think?

PEER
Tykkes? Hm-

DOVREGUBBEN
Tal uten frykt!
Hva ser du?

PEER
Noe ustyggelig stygt!

TROLLENE
Et ham!

DOVREGUBBEN
Husk, han har menneskesanser!

TROLLENE
Hu, riv av ham både øre og øye!

DEN GRØNNKLEDTE
Hu-hu! Slikt må vi høre og døde,
når jeg og søster min spiller og danser!

DOVREGUBBEN
Du dagblakke pilt! Vet du hvem jeg er?
Først så kommer du min datter for nær -

PEER
Det er løgn i din hals!

DOVREGUBBEN
Du må henne ekte.

PEER
Tør du sige meg på - ?

DOVREGUBBEN
Hva? Kan du nekte,
hun var i din attrå og i ditt begjær?

PEER
Ikke annet? Hvem faen henger seg i slikt?

DOVREGUBBEN
Mennesket blir seg dog alltid likt!
Hiv ham i knas mot bergveggen, bøm!

TROLLENE
Å, far, får vi først leke hubro og ørn!
Ulveleken! Gråmus og gloøyet katt!

DOVREGUBBEN
Ja, men fort. Jeg er arrig og søvnig. Godnatt!
(Går og etterlater Peer blant de opphissede trollene.)

[12] PEER GYNT JAGES AV TROLL
(Akt II scen 6)

PEER GYNT
Slip mig, djævelstøj!
(vil opp gjennom skorsteinspipen)

PEER
Think of it? Hm-

MOUNTAIN KING
Don't be afraid!
What do you see?

PEER
Something incredibly horrible!

TROLLS
Eat him!

MOUNTAIN KING
Remember his senses are human!

TROLLS
Pull his ears off and his eyes out!

WOMAN IN GREEN
Must we be hearing such things,
I and my sister, while playing and dancing!

MOUNTAIN KING
You pale-faced lad, do you know who I am?
First you take liberties with my daughter -

PEER
That is not true!

MOUNTAIN KING
You must marry her.

PEER
You dare to accuse me?

MOUNTAIN KING
You cannot deny it.
You fancied her and lusted after her.

PEER
Nothing more? Who cares about such things?

MOUNTAIN KING
Humans are always the same!
Beat him to death on the rocks, children!

TROLLS
But father, can we play owl and eagle first,
the wolf game or the grey mouse and the wild-eyed cat.

MOUNTAIN KING
Very well, but hurry up. I am tired and grumpy. Good night!
(Exits, leaving PEER surrounded by the menacing trolls.)

[12] PEER GYNT CHASED BY THE TROLLS
(Act II scene 6)

PEER GYNT
Let me go, you devilish things!
(tries to escape by the chimney)

TROLDUNGERNE
Tomtegubber! Nisser!
Bid ham bag!

TROLL CHILDREN
Goblins! Pixies!
Bite his bum!

PEER GYNT
Au! (vil ned gjennom kjelderlemmen.)

PEER GYNT
Ough! (tries to leave by the cellar hatch)

TROLDUNGERNE
Stæng alle ridser!

TROLL CHILDREN
Close every cranny!

HOFTROLDET
Hvor de morer sig, de små!

SENIOR TROLL
Look what fun they are having!

PEER GYNT
(kjempende med en liten trollunge, som har bitt sig fast i hans øre) Vil du slippe, dit skarn!

PEER GYNT
(struggling with a little troll who is biting his ear)
Let go you, bastard!

HOFTROLDET
(slår ham over fingrene)
Tag varsomt, slyngel, på et kongelig barn!

SENIOR TROLL
(strikes him on the fingers)
Be careful how you treat a royal child.

PEER GYNT
Et rottehul!
(Løper derhen)

PEER GYNT
A rat hole!
(Runs to it)

TROLDUNGERENE
Nissebroer! Det må du spærre!

TROLL CHILDREN
Pixies! Block the way!

PEER GYNT
Den gamle var fæl; men de unge er værre!

PEER GYNT
The old man was bad but these are worse!

TROLDUNGERENE
Flæng ham!

TROLL CHILDREN
Scratch him!

PEER GYNT
Ak, den der var liden, som en mus!
(løper omkring)

PEER GYNT
If only I were small as a mouse!
(runs around)

TROLDUNGERENE
(myldrer omkring ham)
Stæng gærde!

TROLL CHILDREN
(gathering round him)
Close him in!

PEER GYNT
(gråtende)
Ak; var jeg en lus *(han faller)*

PEER GYNT
(weeping)
If only I were a louse. *(he falls down)*

TROLDUNGERENE
(myldrer omkring ham)
Stæng gærde! Stæng gærde!
Flæng ham! Flæng ham!

TROLL CHILDREN
(closing in on him)
Close him in! Close him in!
Scratch him! Scratch him!

TROLDUNGERENE
Nu i synet på ham!

TROLL CHILDREN
Now get his eyes!

PEER GYNT
(begravet i trolldyngen)
Hjælp, mor, jeg dør! *(Kirkeklokker ringer langt borte)*

PEER GYNT
(buried in a pile of trolls)
Help, mother, I'm dying! *(Church bells chime distantly)*

TROLLENE
Bjelder i fjeldet, det är svart-kjolens kjör!
(Trollene flykter under bulder og hylende skrik. Hallen styrter sammen; alt forsvinner og forvandles til et røykfult landskap)

TROLLS
Bells in the mountains. The black-frock's cattle!
(THE TROLLS take flight, amid a confused uproar of yells and shrieks. The hall collapses; everything disappears, turning into a

deserted heath.)

AKT II SCENE 7

[13] PEER GYNT OG BØYGEN
(Bælmørke. PEER GYNT høres hugge og slå omkring sig med en stor gren)

PEER GYNT
Giv svar! Hvem er du?

EEN STEMME
Mig selv.

PEER GYNT
Af vejen!

STEMMEN
Gå udenom, Peer! Den er stor nok, hejen.

PEER GYNT
(vil igjennem på et andet sted, men støter imot)
Hvem er du?

STEMMEN
Mig selv. Kan du sige det samme?

PEER GYNT
Jeg kan sige hvad jeg vil; og mit sverd kan ramme!
Agt dig! Hu, hej, nu falder det knusende!
Kong Saul slog hundred; Peer Gynt slog tusende!
(slår og hugger)
Hvem er du?

STEMMEN
Mig selv.

PEER GYNT
Det dumme svar
kan du gemme; det gør ikke sagen klar.
Hvad er du?

STEMMEN
Den store Bøjgen.

PEER GYNT
Nå, så!
Før var gåden svart; nu tykkes den grå.
Af veien, Bøyg!

STEMMEN
Gå udenom, Peer!

PEER GYNT
Igennem!
(slår og hugger)
Han faldt!
(vil frem, men støter imod)
Hå, ha! Er her fler?

STEMMEN
Bøjgen, Peer Gynt! En eneste en.

ACT II SCENE 7

[13] PEER GYNT AND THE BOYG
(PEER stumbles in the heavy darkness, beating around himself with a large branch)

PEER GYNT
Answer me. Who are you?

A VOICE
Myself.

PEER GYNT
Out of my way!

VOICE
Go round, Peer! The heath is big enough.

PEER GYNT
(tries another direction but meets resistance)
Who are you?

VOICE
Myself. Can you say as much?

PEER GYNT
I can say what I please. And my sword is potent.
Be careful! See how fierce it is!
Saul slayed his hundreds; Peer Gynt slayed thousands!
(strikes and slashes)
Who are you?

VOICE
Myself.

PEER GYNT
That's a stupid answer.
It doesn't make things clearer.
What are you?

VOICE
The great Boyg.

PEER GYNT
Really!
Before the riddle was black. Now it's grey.
Out of the way, Boyg!

VOICE
Go round, Peer!

PEER GYNT
Through!
(strikes and slashes)
He falls!
(tries to go forward, meets resistance)
Indeed. Are there more of them?

VOICE
The Boyg, Peer Gynt! A single one.

Det er Bøjgen, som er sårløs, og Bøjgen, som fik mén.
Det er Bøjgen, som er død, og Bøjgen, som lever.

PEER GYNT
(*kaster grenen*)

Værget er troldsmurt; men jeg har næver!!

STEMMEN

Ja, lid på næverne; lid på kroppen.
Hi-hi, Peer Gynt, så rækker du toppen.

PEER
(*kommer igjen*)

Atter og fram, det er lige langt;-
ud og ind, det er lige trangt!
Der er han! Og der! Og rundt om svingen!
Ret som jeg er ude, står jeg midt i ringen.-
Nævn dig! Lad mig se dig! Hvad er du for noget?

STEMMEN
Bøjgen

PEER GYNT
(*famler omkring*)

Ikke dødt. Ikke levende. Slimet; tåget.
Ingen skikkelse heller! Det er som at tørne
i en dyng af knurrende halv vågne bjørne!
(*Skriker*)
Slå fra dig!

STEMMEN
Bøjgen er ikke gal.

PEER GYNT
Slå!

STEMMEN
Bøjgen slår ikke.

PEER GYNT
Kæmp! Du skal!

STEMMEN
Den store Bøjgen vinder uden at kæmpe.

PEER GYNT
Var her bare en nisse, som kunde mig prikke!
Var her bare så meget, som et årsgammelt trolde!
Bare noget at slås med. Men det er her ikke. -
Nu snorker han! Bøjg!

STEMMEN
Hvad godt?

PEER GYNT
Brug vold!

STEMMEN
Den store Bøjgen vinder alting med lempe.

PEER GYNT
(*biter sig i armer og hender*)

It is the Boyg that is invulnerable and the Boyg who is hurt.
It is the Boyg who is dead and the Boyg who lives.

PEER GYNT
(*throws the branch away*)
My sword is bewitched but I have my fists!

VOICE
Trust to your fists, trust your body.
That's it, Peer Gynt, you'll reach the top.

PEER
(*comes again*)
Backwards and forwards is equally long;
out and in is equally narrow!
There he is! And there! And in circles I go!
Just when I get out, I am inside the ring.
Tell me your name! Let me look at you! What are you?

VOICE
The Boyg

PEER GYNT
(*staggers round*)
Not dead. Not alive. Slimy; hazy.
Without form, too! It is like being immersed
in a gaggle of growling, half-awake bears!
(*Shrieks*)
Strike out!

VOICE
The Boyg is not angry.

PEER GYNT
Strike!

VOICE
The Boyg does not strike.

PEER GYNT
Fight! You must!

VOICE
The great Boyg wins without fighting.

PEER GYNT
If there were just a pixie here to prick me!
If there were as much as a year-old troll!
Just something to fight. But there is nothing.
Now he's snoring! Boyg!

VOICE
What is it?

PEER GYNT
Use force!

VOICE
The great Boyg wins everything by being calm.

PEER GYNT
(*bites his own arms and hands*)

Klør og flænger tænder i kødet!
Jeg må kende dryppet af mit eget blod.

(det høres vingeslag som av store fugler)

FUGLESKRIG
Kommer han, Bøyg?

STEMMEN
Ja; fod for fod.

FUGLESKRIG
Alle søstre langt borte! Flyv frem til mødet!

PEER GYNT
Skal du berge mig, jente, så gør det snart!
Glån ikke ned for dig, lud og bøjet.-
Spændebogen! Kyl ham den bent i øjet!

FUGLESKRIG
Han vimrer!

STEMMEN
Vi har ham.

FUGLESKRIG
Systre! Skyd fart!

PEER GYNT
For dyrt, at købe sig livet til
for slig en times tærende spil.
(synker sammen)

FUGLESKRIG
Bøyg, der stupe han! Tag ham! Tag ham!
(Klokkeringing og et kirkeorgel høres langt borte)

BØJGEN
(svinner inn til intet og siger sammen i et gisp)
Han var for stærk. Der stod kvinder bag ham.

AKT III SCENE 3

PEER GYNT OG SOLVEIG
(Solveig kommer gående mot Peer)

PEER
Solveig! Det er ikke -! Jo, det er!
Og du blir ikke redd for å komme så nær!

SOLVEIG
Jeg har løst meg fra alle

PEER
Solveig du vene, -
for å komme til meg?

SOLVEIG
Ja, til deg alene.

PEER *(til sig selv)*
Udenom, sa Bøygen.

Claw and bite at my flesh!
I need to feel my own blood spilled.

(sound of huge bird flapping its wings)

BIRD CRY
Is he coming, Boyg?

VOICE
Yes, step by step.

BIRD CRY
All my sisters far away! Fly to the meeting!

PEER GYNT
If you are going to help me, maiden, do it fast!
Don't look down and be so timid.
Your prayer book! Throw it at his eye!

BIRD CRY
He totters!

VOICE
He is ours.

BIRD CRY
Sisters, hurry up!

PEER GYNT
It is too high a price to save one's life
With an hour of such exhausting strife.
(collapses)

BIRD CRY
Boyg, he has fallen! Take him! Take him!
(Bells and a church organ are heard in the distance)

BOYG
(disappears into nothing and whispers)
He was too strong. There were women behind him.

ACT III SCENE 3

PEER GYNT AND SOLVEIG
(Out of the mists SOLVEIG walks up to PEER)

PEER
Solveig! It can't be – It is you!
And you are not frightened to approach me?

SOLVEIG
I have freed myself from all of them.

PEER
Dearest Solveig -
In order to come to me?

SOLVEIG
Only to you.

PEER *(to himself)*
"Go round", the Boyg said.

SOLVEIG
Hva?

PEER
Du får vente.
Her er mørkt, og jeg har noe tungt å hente.

SOLVEIG
Men ikke for langt, du!

PEER
Vær tålsom, jente!
Langt eller kort, - du får vente.

SOLVEIG
Ja, vente –

(Peer Gynt går bortover skogstien.)
[14] FORSPILL TIL ÅSES DØD
(forspill til Akt III)

AKT SCENE 4
[15] ÅSES DØD

(Åses stue. Aften. En stokild brænder og lyser på skorsteinen. Katten på en stol ved sengefoten. Åse ligger i sengen og famler urolig omkring på teppet. Hun er alene – nabokonen Kari har nettopp gått for kvelden.)

ÅSE
Nei, Herregud kommer han ikke?
Det dryger så inderlig langt.
Jeg har ikke bud å skikke;
og si ham har jeg så mangt.

PEER
Godkveld!

ÅSE
Vorherre deg glede!
Så kom du da, kjære min gutt!
Men hvor tør du ferdes hernede?
Her er da ditt liv forbrutt.

PEER
Å, livet får være det samme.
Jeg måtte nå se hernede.

ÅSE
Ja, nå står Kari til skamme;
og jeg kan gå bort i fred!

PEER
Du snakker! Bred over deg fellen.
La meg sitte på sengestokk.
Se så; nu korter vi kvelden
både med stev og lokk.

(Han later som om sengen er en slede og at de to reiser ut på tur med den)

SOLVEIG
What?

PEER
You must wait –
It is dark here and I have something heavy to fetch.

SOLVEIG
But not for too long!

PEER
Be patient!
You must wait, long or short.

SOLVEIG
I'll wait –

(PEER GYNT goes down the wood-path.)
[14] Prelude to ÅSE'S DEATH
(Prelude to Act III)

ACT III SCENE 4
[15] ÅSE'S DEATH

(ÅSE's room. Evening. The room is lighted by a wood fire on the open hearth. A cat is lying on a chair at the foot of the bed. ÅSE lies in the bed, fumbling about restlessly with her hands on the coverlet. She is alone – Kari, the neighbour's wife, has just left for the evening.)

ÅSE
Oh God, isn't he going to come?
Such a long time has passed.
I've no one to send for him,
And there's so much to tell.

PEER
Good evening!

ÅSE
God be with you!
So you came, my dear boy!
But do you dare to show yourself here
Where your life is in danger?

PEER
What does my life matter?
I had to come down to you.

ÅSE
Now Kari may be ashamed,
And I can die in peace!

PEER
Don't say that! Take this blanket,
And let me sit on the bed.
Let's shorten the evening
Let's have some songs.

(He pretends that the bed is a sleigh and that the two of them are departing on a journey)

Hypp! vil du rappe deg Svarten!
Moer, du fryser vel ej?
Jo-jo; det kendes på farten,
når Grane lægger ivej!

ÅSE
Kjære Peer, hvad er det som ringer-?

PEER GYNT
De blanke dombjelder, moer!

ÅSE
Hu, nej da, hvor hult det klinger!

PEER GYNT
Nu kører vi over en fjord.

ÅSE
Jeg er ræd! Hvad er det, som bruser
og sukker så underligt vildt?

PEER GYNT
Det er granene, moer, som suser
på moen. Sitt bare stilt.

ÅSE
Det gnistrer og blinker langt borte.
Hvor kommer den lysningen fra?

PEER GYNT
Fra slottets ruter og porte.
Kan du høre de danser?

ÅSE
Ja.

PEER GYNT
Udenfor står Sankt Peder
og byder dig stige ind.

ÅSE
Hilser han?

PEER GYNT
Ja, med hæder,
og skænker den sødeste vin.

ÅSE
Vin! Har han også kager?

PEER GYNT
Jada! Et smækfuldt fad.
Og salig prostinden lager
dig kaffe og eftermad.

ÅSE
Å kors; kommer vi to sammen?

PEER GYNT
Så tidt og så jævnt du vil.

Gee up, old Blackie!
Mother, are you cold?
You can feel it now, the speed,
when Grane gets under way!

ÅSE
Dear Peer, what is the ringing?

PEER GYNT
It's the sleigh bells, mother!

ÅSE
Ohh, what a fearfully hollow sound!

PEER GYNT
Now we are driving over a fjord.

ÅSE
I am frightened! What is that noise and
these strange wild sighs?

PEER GYNT
It is the fir trees, mother – the firs are sighing
on the plain. Just sit still.

ÅSE
I see sparks and flashes in the distance.
Where does the light come from?

PEER GYNT
From the doors and windows of the palace.
Can you hear them dancing?

ÅSE
Yes.

PEER GYNT
Saint Peter is standing outside
And invites you to come in.

ÅSE
Is he greeting me?

PEER GYNT
With great honour,
and offers you the sweetest wine.

ÅSE
Wine! Has he cakes too?

PEER GYNT
Yes, a whole tray full.
And the blessed wife of the dean
will make you coffee and dessert.

ÅSE
Well, I never – shall I meet her?

PEER GYNT
Whenever you like.

ÅSE
Å nei da, Peer, for en gammen
du kjører mig, stakkar til!

PEER GYNT
(smekker med piskan)
Hyp; vil du rappe dig, Svarten!

ÅSE
Kære Peer, du kjører vel ret?

PEER GYNT
Her er brede vejen.

ÅSE
Den farten
den gør mig låk og træt.

PEER GYNT
Der ser je slottet sig højne;
om lidt så er kjørslen slut.

ÅSE
Jeg vil ligge og lukke øjne
og lide på dig, min gut!

PEER GYNT
Rap dig, Grane, min traver!
I slottet er stimlen stor;
mod porten de myldrer og kaver.
Nu kommer Peer Gynt med sin moer!
Hvad siger du, herr Sankt Peder?
Får ikke mor slippe ind?
Jeg mener du længe leder,
før du finder så ærligt et skind.
Om mig vil jeg ikke snakke;
jeg kan vende ved slottets port.
Vil I skænke mig, taer jeg tiltakke;
hvis ej, går jeg lige-nøjd bort.
Jeg har digtet så mangan skrøne,
som fanden på prekestol,
og skældt min moer for en høne,
fordi hun kakled og gol.
Men hende skal I agte og hædre
og gøre det rigtig tillags;
her kommer ikke nogen bedre
fra bygderne nutildags.-
Ho-ho; der har vi Gud Fader!
Sankt Peder, nu får du dit.
(med dyp stemme)
"Hold op med de køgemester-lader;
mor Åse skal slippe frit!"
(ler højt og vender sig om til moren)
Ja, var det ikke det jeg vidste?
Nu blev der en anden dans
(i angst)
Hvorfor ser du, om øjet skulde briste?
Moer! Er du fra samling og sans-!
(går op til hodegjerdet)
Du skal ikke ligge og glane!-
Snak, mor; det er mig, din gut!
(føler varsomt på hennes panne og hender;

ÅSE
Oh, Peer, what a feast
you are taking me to!

PEER GYNT
(cracks his whip)
Gee up. On with you, Blackie!

ÅSE
Dear Peer, are you driving carefully?

PEER GYNT
We are on the highway!

ÅSE
But such speed –
It makes me feel faint and tired.

PEER GYNT
I can see the castle rise up ahead;
soon our drive is over.

ÅSE
I will lie and close my eyes
and trust in you, my boy!

PEER GYNT
Come on Grane, my boy!
There's great excitement in the castle;
People crowding round the gates.
Peer Gynt is coming with his mother!
What say you, Saint Peter?
Won't you let his mother in?
You would have to search for a long time,
To find such an honest person.
I'm not talking about myself;
I can turn away at the gate.
If you offer me something, I'll thank you;
If not, I am happy to leave.
I have made up as many tales
As the devil, when he's preaching,
And have called my mother an old hen,
Because she was always chirping and crowing.
But you should show her respect
And make her feel welcome;
You won't get a better person here
from these parts nowadays.
Ho-ho; here's God the Father!
Saint Peter, now you'll get it.
(in a deep voice)
"Stop your major domo airs;
Mother Åse gets in free!"
(laughs aloud and turns to the mother)
Didn't I say so?
Now the boots on the other foot.
(anxiously)
Why are your eyes bulging?
Mother! Is something the matter!
(approaches her pillow)
Don't lie there staring at me!
Say something mother; it's me, your son!
(feels her forehead and her hands;

derpå sier han dempet:)
Ja så! - Du kan hvile dig, Grane;
for ret nu er reisen slut.
(lukker hennes øyne og bøyer sig over henne.)

[16] MORGENSTEMNING
(forspill til Akt IV)

(Etter morens død bestemmer Peer seg for å reise fra landet og søke lykken et annet sted. I Amerika blir han involvert i slavehandel og tjener en formue. Vi møter han igjen flere år senere på vestkysten av Marokko.)

AKT IV SCENE 1
I MAROKKO

(Palmeskog. Dekket middagsbord, solseil og sivmatter. Utenfor land ligger en damp yacht med norsk og amerikansk flag. Peer Gynt, en pen middelaldrende herre i elegant reisedrakt, opptrer som vert for bordenden. Flere gjester, deriblant Monsieur Ballon sitter rundt bordet.)

PEER
Drikk mine herrer!
Er man skapt til nytelse, så skal man nyte.
Der står jo skrevet: tapt er tapt,
og vekk er vekk-. Hva må jeg byde?
Selskapsbrødre i Gibraltar
Venner om mitt gullkalv-altar
jeg spør kun: hva skal mannen være?
Seg selv det er mitt korte svar.
Om seg og sitt han skal seg kjære.
Det er jo skrevet eller sagt
Etsteds, jeg minnes ikke hvor,
at hvis du vant den ganske jord,
men selv deg tapte, var din vinning
kun krans omkring en kløvet tinning.

MONSIEUR BALLON
De er jo norsk?

PEER
Av fødsel, ja!
Men verdensborger av gemytt.
For hva jeg har av lykken nydt,
jeg takke kan Amerika.
Men ingen heiser sitt segl for blott og bart å seile.
Jeg har et mål det kan ei feile.

MONSIEUR BALLON
Og målet er?

PEER
Å blive keiser

MONSIEUR BALLON
Hva?

PEER
Keiser!

then says softly:)
Now, Grane, you can take it easy;
now the journey's ended.
(closes her eyes and bends over her.)

[16] MORNING MOOD
(Prelude to Act IV)

(Following the death of his mother, Peer decides to leave his country and to look for success elsewhere. Going to America he becomes involved in the slave trade, and makes a great fortune. We rejoin him several years later on the south-west coast of Morocco.)

ACT IV SCENE 1
IN MOROCCO

(A palm-grove. Under an awning, a table spread for dinner. In the offing lies a steam-yacht, flying the Norwegian and American colours. PEER GYNT, a handsome middle-aged gentleman, in an elegant travelling-dress, is doing the honours at the head of the table. Several guests, including MONSIEUR BALLON, are seated at the table.)

PEER
Drink, gentlemen!
If one's born to enjoy, one should enjoy.
It is written that lost is lost,
And gone is gone. What may I offer you?
My comrades in Gibraltar,
Friends around my gold-calf altar
I merely ask: what should a man be?
Himself, is my short answer.
He should care about himself and what is his.
It has been written or claimed,
Though I cannot remember where,
That if you won the entire world,
But lost yourself, your profit would be
But a wreath around your broken skull.

MONSIEUR BALLON
You are Norwegian?

PEER
By birth indeed,
But by choice a citizen of the world.
For the success that I have had,
I am indebted to America.
But no one raises his sails just for the joy of sailing:
I have a goal, that is for sure!

MONSIEUR BALLON
And your goal is?

PEER
To be emperor.

MONSIEUR BALLON
What?

PEER
Emperor.

MONSIEUR BALLON
Hvor?

PEER
I hele verden.

MONSIEUR BALLON
Hvorledes, venn - ?

PEER
I kraft av gullet.

MONSIEUR BALLON
Men gullet har De!

PEER
Ikke nok,
Og jeg vil være meg en bloc,
vil være Gynt på hele kloden,
Sir Gynt fra toppen og til roten!
Farvel nu herrer - jeg har mynt
og er meg selv, sir Peter Gynt.

(Etter å ha tatt farvel legger Peer Gynt seg til å sove. Hans gjester bestemmer seg for å robbe han og stikke av med hans yacht. De etterlater ham på stranden. Yachten eksploderer og alle de som er om bord omkommer. Peer begir seg inn i ørkenen.)

AKT IV SCENE 5
[17] TYVEN OG HELEREN

(Tidlig morgen. Stenete egn med utsikt inn over ørkenen. På den ene side en fjellkløft og en hule. En tyv og en heler i kløften med en flott hest og fantastiske klær som er stjålet fra den marokanske keiseren. De betrakter hestepassere langt borte som leter etter tyvene.)

TYVEN
Lanserens tunger,
slikkende, spillende,-
se, se!

HELEREN
Jeg føler alt knappen
i sandet trillende!
Ve, ve!

TYVEN
Min fader var tyv;
hans søn må stjæle.

HELEREN
Min fader var hæler;
hans søn må hæle.

TYVEN
Din lod skal du bære;
dig selv skal du være.

HELEREN

MONSIEUR BALLON
Of what?

PEER
Of the entire world.

MONSIEUR BALLON
But how, my friend?

PEER
Through my money.

MONSIEUR BALLON
But you have money.

PEER
Not enough,
I want to be myself – en bloc!
Want to be Gynt in the whole world,
Sir Gynt from top to toe.
Farewell, my friends. I have money
And am myself; Sir Peter Gynt

(Having taken his farewell, Peer Gynt goes off to rest. His guests decide to rob him and escape on his yacht. They leave him abandoned on the beach. The yacht explodes and everyone on board dies. Destitute, PEER strikes out for the desert.)

ACT IV SCENE 5
[17] THE THIEF AND THE RECEIVER [FENCE]

(Early morning. A hillock, with a view across the desert. To the side a ravine, and a cave. A THIEF and a RECEIVER hide in the ravine, with a fine horse and beautiful robes, stolen from the Moroccan Emperor's camp. They are watching horsemen far away, searching for the thieves.)

THIEF
The tongues of the lances,
Tasting, playing,
Look, look!

RECEIVER
I can feel my head
Falling into the sand!
Dear, dear.

THIEF
My father was a thief;
So his son is one too.

RECEIVER
My dad was a receiver;
So I am too.

THIEF
One bears one's fate;
You can only be who you are.

RECEIVER

(lytter)
Fodtrin i krattet!
På flugt! Men hvor?

TYVEN
Hulen er dyb
og profeten stor!
(*de flykter*)

PEER GYNT BLIR PROFET

PEER
(*Passerer kløften på sin vandring*)
Jeg må frem! Kapitaler i øst eller vest!
Mitt rike,- mitt halve rike for en hest!
(*hesten vrinsker i fjellkløften*)
En hest! Og kledning! - Og smykker, - og verge!
Umulig! Jo, virkelig- ! Hva? Jeg har læst
etsteds at viljen kan flytte berge;-
men at den også kan flytte en hest-?
Nei, en vet aldri, hva som kan hendes.-
På ridestellet skal storfolk kjønnnes!
(*Han galloperer inn i ørkenen*)

AKT IV SCENE 6
[18] ARABISK DANS

(*Telt hos en araberhøvdning, ensomt på en oase. Peer Gynt i sin østerlandske drakt hvilende på dyner. Han drikker kaffe og røker på en lang pipe. Anitra og en flokk piker danser og synger for ham.*)

PIGERNES KOR
Profeten er kommen!
Rør fløyten og trommen;
Profeten, herren, den alting vidende,
til os, til os er han kommen
over sandhavet ridende!
Profeten, herren, den aldri fejlende,
til os, til os er han kommen
gennem sandhavet sejlede!
Rør fløyten og trommen;
profeten, profeten er kommen!

ANITRA
Hans ganger er mælken, den hvide,
som strømmer i Paradisets floder.
Bøj eders knæ! Sænk eders hoder!
Hans øjne er stjerner, blinkende, blide.
Intet jordbarn tåler
glansens glans af de stjerners stråler.
Gjennem ørken han kom.
Guld og perle sprang frem på hans bryst.
Hvor han red blev det lyst.
Bag ham for mørke; samum og tørke.
Han, den herlige, kom!
Gjennem ørken han kom,
som en jordsøn pyntet,
Kaba, Kaba står tom;-
han har selv forkyndt det!

PIGERNES KOR

(listens)
I hear footsteps!
We must flee! But where?

THIEF
The cave is deep –
And the prophet is great!
(*they flee, abandoning their loot*)

PEER GYNT BECOMES A PROPHET

PEER
(*passing the ravine on his wanderings*)
Onwards! Capitals in east and in west!
My kingdom – well, half my kingdom, for a horse!
(*The horse in the ravine neighs.*)
A horse and clothes! And jewels – and a sword!
Impossible. Really! What? I have read
Somewhere that faith can move mountains,
But can it also move a horse?
One never knows what may happen!
Great folk may be known by the mounts that they ride!
(*Gallops off into the desert.*)

ACT IV SCENE 6
[18] ARABIAN DANCE

(*The tent of an Arab chief, standing alone at an oasis. PEER GYNT, in Eastern dress, resting on cushions. He is drinking coffee, and smoking a long pipe. ANITRA, and a bevy of GIRLS, dancing and singing before him.*)

CHOIR OF GIRLS
The prophet has come!
Sound the fifes and drums;
The prophet, the master, the all-knowing,
Has come to us, to us
Riding over the dunes!
The prophet, the master, the one who is never wrong
Has come to us, to us
Sailing over the sandy ocean!
Sound the fifes and drums;
The prophet has come, the prophet!

ANITRA
His steed is the milk of paradise,
The white milk that fills the rivers.
Kneel before him! Bow your heads!
His eyes are stars, shining, mild.
No earthly mortal can stand
The fierce brightness of those stars.
He came through the desert.
Gold and pearls issued from his breast.
The ground shone where he rode.
Behind him was darkness; storms and drought.
The glorious one has come!
Come through the desert,
Bedecked as a son of man.
Kaaba, Kaaba is empty;
He has pronounced it himself!

CHOIR OF GIRLS

Profeten er kommen! etc.
(Rør fløjten og trommen;
Profeten, herren, den alting vidende,
til os, til os er han kommen
over sandhavet ridende!
Profeten, herren, den aldri fejlede,
til os er han kommen
gennem sandhavet sejlede!
Rør fløjten og trommen;
profeten, profeten er kommen!)

[19] ANITRAS DANS

[20] PROFETENS JUVEL

PEER
Anitra, hør her!

ANITRA
Din slavinne har hørt!

PEER
Du er lokkende, bam! Profeten er rørt.
Vil du ikke tro meg, så fornem beviset;-
jeg gjør deg til Houri i paradiset!

ANITRA
Men jeg har ingen sjel, herre.

PEER
Så kanst du få!

ANITRA
Hvorledes, herre?

PEER
Det må jeg forstå–

ANITRA
Profeten er god–

PEER
Du nøler? Tal!

ANITRA
Jeg bryr meg ikke så meget om sjelen;-
gi meg heller–

PEER
Hvilket?

ANITRA (*peker på hans turban*)
Hin skjønnne opal!

PEER (*henrykt, idet han rekker henne smykket*)
Anitra! Evas naturlige datter!
Magnetisk jeg lokkes; thi jeg er mann,
Og, som det står hos en aktet forfatter:
"Das ewig weibliche ziehet uns an!"

AKT IV SCENE 7

The prophet has come! etc.
(Sound the fifes and drums;
The prophet, the master, the all-knowing,
Has come to us, to us
Riding over the dunes!
The prophet, the master, the one who is never wrong
Has come to us, to us
Sailing through the ocean of sand!
Sound the fifes and drums;
The prophet has come, the prophet!)

[19] ANITRA'S DANCE

[20] THE PROPHET'S JEWEL

PEER
Anitra, listen to me!

ANITRA
Your slave hears your command!

PEER
You are attractive, my child! The prophet is moved.
If you don't believe me, trust the proof;
I shall make you a houri in paradise!

ANITRA
But I have no soul, master.

PEER
You can get one.

ANITRA
How, master?

PEER
I know how–

ANITRA
The prophet is good–

PEER
You hesitate? Speak!

ANITRA
I'm not so worried about a soul;
Give me rather –

PEER
What?

ANITRA (*pointing to his turban*)
That beautiful opal!

PEER (*enchanted, handing her the jewel*)
Anitra, Eva's natural daughter
I am drawn to you as a man
And as a famous author writes:
"Das ewig weibliche ziehet uns an!"

ACT IV SCENE 7

[21] PEER GYNTS SERENADE

PEER GYNT

Jeg stængte for mit Paradis,
og tog dets nøgle med.
Det bar tilhavs for nordlig bris!
mens skønne kvinder sit forlis
på havsens strand begræd.

Mod syd, mod syd skar kjølens flugt
de salte strømmes vand.
Hvor palmen svajer stolt og smukt,
i krans om oceanets bugt,
jeg stak mit skib i brand.

Ombord jeg sted på slettens skib,
et skib på fire ben.
Det skummed under piskens Hieb;-
jeg er en flygtig fugl; o, grib,-
jeg kvidder på en gren!

Anitra, du er palmens most;
det må jeg saned nu!
Ja, selv Angoragjedens ost
er neppe halvt så sød en kost,
Anitra, ak, som du!

AKT IV SCENE 9

[22] PEER GYNT OG ANITRA

(Karavanevei. Oasen langt tilbake i det fjerne. Peer Gynt, på sin hvite hest, jager gjennom ørkenen. Han har Anitra foran seg på sadelknappen.)

ANITRA

La være; jeg biter!

PEER

Du lille skalk!

ANITRA

Hva vil du?

PEER

Vil? Leke due og falk!
Føre deg bort! Gjøre gale striker!

ANITRA

Skam deg! En gammel profet!

PEER

Å, vås!
Profeten er ikke gammel, din gås!
Syns du dette på alderdom peker?

ANITRA

Gi meg den ring, som sitter på din finger.

PEER

Ta, søte Anitra, det hele pøjt!

ANITRA

[21] PEER GYNT'S SERENADE

PEER GYNT

I locked up my Paradise,
And took the key away.
A northerly breeze bore me!
While lovely women wept
For their loss on the shores of the sea.

South, to the south the keel flies
Through the salt waters of the sea.
Where lovely palms sway so proudly,
Circling an ocean bay,
There I burnt my boats.

I stepped aboard the ship of the plains,
A four-legged ship.
Beneath my whip it foamed along;
I am like a migrant bird;
I chirp upon a branch!

Anitra, you are the sap of the palm tree;
Indeed you are!
Cheese of the angora goat itself
Is not half as delicious,
As you are, Anitra!

ACT IV SCENE 9

PEER GYNT AND ANITRA

(A caravan route. The oasis is seen far off in the background. PEER GYNT comes galloping across the desert on his white horse, with ANITRA before him on his saddle-bow.)

ANITRA

Let be, I'll bite you!

PEER

You little wretch!

ANITRA

What do you want?

PEER

Want? To play at dove and falcon!
Take you away, play mad games!

ANITRA

Shame on you, old prophet!

PEER

Nonsense!
The prophet's not old, you goose!
Do you think this points to old age?

ANITRA

Give me the ringer on your finger.

PEER

Take everything, dear Anitra!

ANITRA

Dine ord er sanger! Liflig de klinger!

Your words are like songs to me!

PEER (*rekker henne ridepisker og stiger av for å lede hesten*)
Salig, å vite seg elsket så høyt!
Jeg er ung, Anitra!

PEER (*gets off in order to lead the horse, passing Anitra the riding crop*)
It is wonderful to feel so loved!
I am young, Anitra.

ANITRA
Ja, du er ung. Har du flere ringe?

ANITRA
Yes, you are young. Have you any more rings?

PEER
Ikke sant? Der; grams! Som en bukk kan jeg springe!
Var her vinløv i nærheten, skulle jeg meg kranse.
Ja min sel er jeg ung! Hei, jeg vil danse!
Eh bien!
Men gjør meg en heftig sorg;-
det er sødt for elskende hjerter å lide!
Hør, når vi kommer hjem til min borg-

PEER
Am I not right? I am sprightly as a mountain goat!
If there were any vine leaves I would make a garland.
I am young indeed! And I want to dance –
Eh bien!
But now make me terribly sad –
It is sweet for a loving heart to suffer!
Listen, when we come home to my castle –

ANITRA
Til ditt paradis;- har vi langt å ride?

ANITRA
To your paradise – is it far to go?

PEER
Å, en tusende mile-

PEER
Oh, a thousand miles –

ANITRA
For langt!

ANITRA
Too far!

PEER
Å, hør;-
du skal få den sjel, som jeg lovet deg før-

PEER
Listen –
You shall have the soul I promised you.

ANITRA
Ja takk; jeg hjelper meg uten sjel.
Men du ba om en sorg-

ANITRA
Thanks, I'm all right without a soul.
But you asked to be made unhappy –

PEER
Ja, død og plage!
En voldsom, men kort, -for en to tre dage!

PEER
Yes, death and plague!
Violent – but brief: just a day or two!

ANITRA
Anitra lyder profeten! - Farvell!
(*hun smekker ham et skikkelig rapp over fingrene og jager avsted i flyvende galop*)

ANITRA
Anitra obeys the prophet! Farewell!
(*Gives him a smart cut across the fingers, and dashes off, at a tearing gallop*)

FORLADT I ØRKENEN

ALONE IN THE DESERT

(*Den forlatte Peer Gynt trekker tyrkerklærne av, stykke for stykke. Til sist tar han av sin lille reiselue, setter den på, og står atter i sin europeiske drakt.*)

(*Abandoned, PEER GYNT strips off his Turkish costume, bit by bit. Last of all, he puts on his little travelling-cap, and stands once more in European dress.*)

PEER
(*idet han kaster turbanen langt fra seg*)
Der ligger tyrken, og her står jeg!-
Dette hedenske vesen duger sku ei.
Den taske!
Godt det tok slutt! Var spasen dreven
et skritt ennu, var jeg latterlig bleven.-
Ranet, forlatt.-
Hm, tenke seg til!
Den adferd kan kalles profetisk vild.
Samtiden er ei en skosåle verd;

PEER
(*throwing the turban far away*)
There is the Turk and here am I
This heathen life is no good.
The hussy!
It was fortunate that the joke went no further.
Another step and I should have made a fool of myself.
Robbed, abandoned:
Just imagine!
That conduct was quite prophetically wild!
The present is not worth the sole of my shoe

både troløs og margløs er mennenes ferd;
deres ånd har ei flukt, deres dåd ei vekt;--
og kvinnene,- det er en skrøpelig slekt!
(*Han går*)

AKT IV SCENE 10
[23] SOLVEIGS SANG

(*Sommerdag. Høyt opp mot nord. En hytte i storskogen.
Rensdyrhom over døren. En middelaldrende kvinne, lys og
vakker, sitter og spinner utenfor i solskinnet.*)

SOLVEIG
(*kaster et blick nedover veien og synger*)
Kanske vil der gå både vinter og vår,
og neste sommer med, og det hele år;-
men engang vil du komme, det ved jeg visst;
og jeg skal nok vente, for det lovte jeg sidst.

Gud styrke dig hvor du i verden går!
Gud glæde dig, hvis du for hans fodskammel står!
Her skal jeg vente til du kommer igen;
og venter du histoppe, vi træffes der, min ven!

AKT IV SCENE 11
[24] PEER GYNT VED MEMNONSTØTTEN
(*I Ægypt. Morgendemring. Memonstøtten står i sanden. Peer
Gynt kommer gående og ser seg en stund omkring.*)

PEER
Her kunne jeg passelig begynne min vandring.-
Nu er jeg altså Egypter til forandring;
Hva er det for underlig susing som farer-?

Støtten sang. Jeg hørte tydelig klangen,
men forsto ikke riktig teksten til sangen.

(*Går videre og kommer frem til den store Sfinx uthugget i
klippen.*)

AKT IV SCENE 12
PEER GYNT OG BEGRIFFENFELDT

PEER (*tankefullt*)
Atter og fram det er like langt.
Ut og inn det er like trangt.
Hvilken vei skal jeg velge? Mangen vei står meg åpen,
og i valget kjenner man vismann fra tåpen.
(*betrakter Sfinxen oppmerksomt*)
Nei, hvor i all verden har jeg truffet før
noe halvglemmt, som minner om dette skabilken?
Fra et eventyr? Ho, nå husker jeg kallen!
Det er sku Bøygen, som jeg slo i skallen,-
(*roper mot Sfinxen*)
Hei, Bøyg, hvem er du?

(*En annen turist nærmer seg*)

BEGRIFFENFELDT (*hermer Peers spørsmål*)
Ach , Sfinx, wer bist du?
Min herre, unnskyld-! Ein lebensfrage-!
Hva fører Dem just i dag herhen?

Man's journey is faithless and feeble
Their soul has no vision, their deeds lack nobility;
And women, they are a poor lot!
(*He walks off*)

ACT IV SCENE 10
[23] SOLVEIG'S SONG

(*A summer day in the far North. A hut in the forest. Reindeer-horns
over the door. A middle-aged woman, fair-haired and comely, sits
spinning outside in the sunshine.*)

SOLVEIG
(*looks towards the road and sings*)
Perhaps both winter and spring will pass,
And next summer too and all the year;
But some time you will come, I am sure;
And I shall wait because I promised you.

May God support you wherever you are!
May God give you joy, if you are standing at his feet!
I shall wait here until you come again;
And if you're waiting up there, it's there we'll meet, my friend!

ACT IV SCENE 11
[24] PEER GYNT AT THE STATUE OF MEMNON
(*In Egypt. Daybreak. In the sand there is the statue of Memnon.
PEER GYNT enters, and looks around him for a while.*)

PEER
It would suit me to start my travels here.
Now I'm Egyptian, for a change –
What is this strange noise I hear?

The figure sang. I heard the music clearly,
But did not quite understand the words.

(*Proceeds on his way. Soon he arrives in front of the great Sphinx.*)

ACT IV SCENE 12
PEER GYNT AND BEGRIFFENFELDT

PEER (*In deep thought*)
Backwards and forwards is equally far
Out and in is equally cramped.
Which road should I choose when many are open.
The choice is decisive: wise man or fool.
(*examines the Sphinx attentively*)
Now where in all the world have I met it before
Some half forgotten memory that reminds me of this oddity.
From a fable? No, I remember it now!
It is the Boyg that I hit on the head.
(*Calls out towards the Sphinx.*)
Hi Boyg, who are you?

(*Another visitor draws near*)

BEGRIFFENFELDT (*imitating PEER's question*)
Ach, Sfinx wer bist du?
Excuse me sir, ein lebensfrage!
What has brought you here today?

PEER
En visitt. Jeg hilser på en ungdomsvenn.

BEGRIFFENFELDT
Hva? Sfinxen-?

PEER
Jeg har kjent ham i gamle dage.

BEGRIFFENFELDT
De har kjent ham, mann? Hva, svar! Kan de nevne ,
hva han er?

PEER
Hva han er? Ja det kan jeg glatt.
Han er seg selv.

BEGRIFFENFELDT
Seg selv! Fortolkernes keiser er funnen!
Hieraus! Den vordende tid er forkyndt!
Fomuffen er død. Leve Peer Gynt!

PEER
Å, gid jeg var fanden -!

BEGRIFFENFELDT
Nå ikke forknytt,
nesten alt i verden er i førstringen nytt.
Ha; se, hvor han i sølen kneiser; -
er fra seg selv-! Hans kroning skjer!
Han leve! Leve selvets keiser
Es lebe hoch der grosse Peer!

CD 2

[1] PEER GYNTS HJEMFART. STORMFULL AFTEN PÅ
HAVET (Forspill till Akt V)

*(Etter sine mange eventyr i Østen befinner Peer Gynt seg på
et skip på vei mot Norge. Han står på dekk og er nå en kraftig
gammel mand med isgrått hår og skjegg. Han er halvt
sjømannskledt, i jakke og høye støvler. Drakten noe slitt og
medtatt; han selv værbitt og med et hårdere uttrykk.
Skipskapteinen ved rattet.)*

AKT V SCENE 1
(Utenfor den norske kyst)

KAPTEINEN
To mann til rors og lanternen satt!

PEER
Det kuler stivt.

KAPTEINEN
Vi får storm i natt.

PEER
Har en fra havet kjenning av Ronden?

KAPTEINEN

PEER
I am visiting a friend of my youth.

BEGRIFFENFELDT
What? The sphinx?

PEER
I used to know him in the old days.

BEGRIFFENFELDT
You used to know him? Mensch, then tell me
Who he is!

PEER
Who he is? That's easy.
He is himself.

BEGRIFFENFELDT
Himself! The Emperor of Interpreters is at hand
Hieraus! I proclaim the time to come!
Reason is dead, long live Peer Gynt.

PEER
I wish I were!

BEGRIFFENFELDT
Now don't be dismayed.
Almost everything is new at the beginning
But look how he is crowned in the dirt,
Beside himself. See, he is crowned!
Long live the emperor of the self!
Es lebe hoch der grosse Peer!

CD 2

[1] PEER GYNT'S JOURNEY HOME. STORMY EVENING AT SEA
(Prelude to Act V)

*(After further adventures in the Orient, Peer Gynt is on a ship
heading back to Norway. Standing on deck, he is now a vigorous
old man, with grizzled hair and beard and dressed sailor-fashion,
with a pea-jacket and long boots. His clothing is rather the worse for
wear; he himself is weather-beaten, and has a somewhat hardened
expression. The CAPTAIN is by the wheel.)*

ACT V SCENE 1
(Off the Norwegian coast)

CAPTAIN
Two men to the wheel and the lanterns lit!

PEER
It's blowing hard.

CAPTAIN
There'll be a storm tonight.

PEER
Can you see Ronde Mountain from the sea?

CAPTAIN

Nei var det likt; - den ligger bak Fånnen.

No indeed, it is hidden behind the snow-covered hills.

PEER
Eller Blåhø?

PEER
Or Blåhø.

KAPTEINEN
Nei, men oppe fra riggen
kan en i klarvær se Galdhøpiggen.

CAPTAIN
No, but from the rigging in fine weather
You can see Galdhøpiggen.

PEER
Der inne, langs med den åpne fjord
Der er det altså menneskene bor
(*Han går akterut på skipet*)

PEER
In there, along the open fjord,
That's where everybody lives.
(*He moves towards the aft of the ship.*)

EN FREMMED PASSAGER
Godaften!

A STRANGER
Good evening.

PEER
Godaften! Hva, hvem er De?

PEER
Good evening, indeed. Who are you?

DEN FREMMEDE
Jeg er Deres medpassager, til tjeneste.

STRANGER
I am a fellow passenger at your service.

PEER
Jas så? Jeg trodde jeg var den eneste.

PEER
Really? I thought I was the only one.

DEN FREMMEDE
En feil formodning, som nu er forbi.

STRANGER
A misconception now corrected.

PEER
Det stormer hvast.

PEER
Quite a storm.

DEN FREMMEDE
Ja, velsignet mann!

STRANGER
A blessing, man!

PEER
Velsignet?

PEER
A blessing?

DEN FREMMEDE
Havet går høyt, som huse.
Tenk, hvilke vrak det i natt vil knuse; -
Og tenk, hvilke lik, som vil drive i land!

STRANGER
The sea is rolling high as houses.
Think what splendid wrecks the night will bring;
And think what corpses will float ashore!

PEER
Bli meg fra livet-!

PEER
Stay away from me!

DEN FREMMEDE
Et spørsmål kun!!
Hvis vi for eks. tømret på grunn,
og sank i mørket -

STRANGER
Merely one question!
Suppose we run aground,
And sink in the darkness -

PEER
De tror, her er fare?

PEER
You think there is a risk?

DEN FREMMEDE
Jeg vet virkelig ikke hva jeg skal svare.
Men står man i graven med den ene fot,
blir man bløt, og deler ut milde gaver -

STRANGER
I really don't know what to answer.
But if one has one foot in the grave,
one gets sentimental and distribute generous gifts.

PEER (*griper i lommen*)
Ho, penger!

PEER (*puts his hand in his pocket*)
You mean money?

DEN FREMMEDE
Nei, men er De så god
å skjenke meg Deres ærede kadaver?

PEER
Vik fra meg!

DEN FREMMEDE
Men, kjære - en druknet kropp!

PEER
Bespottelige mann! De egger uværet opp!
(DEN FREMMEDE hilser vennlig og går inn i kahytten)

KAPTEINEN
Land kloss forut!

PEER
Min koffert! min kasse!?
Alt godset på dekk!

KAPTEINEN
Vi har annet å passe.
Grunnbrott for bougen!
Hun går i knas!

[2] SKIPSFORLISET

(Under land mellom skjær og brenninger. Skipet går under. I skodden skimtes en jolle med to menn. En brotsjø fyller den; den kantrer; et skrik høres; derpå alt stille en stund. Litt etter kommer båtthvelvet tilsyne.)

AKT V SCENE 2
(På båtthvelvet)

PEER *(klamrer seg fast til båtkjølen)*
Hjelp, båt fra land! Hjelp, jeg forgår!
Å, frels herre Gud, som skrevet står!

DEN FREMMEDE *(griper i båten)*
Godmorgen!

PEER
Hui!

DEN FREMMEDE
Jeg hørte rop; –
Det var dog morsomt jeg Dem fant.
Nu kan de se, jeg spådde sant?

PEER
Slipp! Slipp! Her er knapt plass til en!

DEN FREMMEDE
Jeg svømmer med det venstre ben.
Men apropos om liket –

PEER
Ti!

STRANGER
No, but if you would be so kind
As to donate to me your noble cadaver?

PEER
Leave me alone!

STRANGER
But, dear fellow – a drowned body!

PEER
You dreadful man, you're making the storm worse!
(THE STRANGER nods in a friendly fashion and goes into the cabin.)

CAPTAIN
Land just ahead.

PEER
My trunk and my case!?
Everything on deck!

CAPTAIN
We've other things to do.
With shoals off the bow
She'll be wrecked.

[2] THE SHIPWRECK

(Close under the land, among sunken rocks and surf. The ship sinks. A life-boat, with two men in her, is seen for a moment. A sea strikes it; it fills and upsets. A shriek is heard; then all is silent for a while. Shortly afterwards the boat appears floating bottom upwards.)

ACT V SCENE 2
(On the boat hull)

PEER *(Hanging onto the overturned hull)*
Help, put out a boat! Help, I'm drowning!
Save me Lord, as the Bible says!

STRANGER *(catches hold of the boat)*
Good morning!

PEER
Ohh!

STRANGER
I heard a cry; –
How lucky that I found you.
Now you see that I was right?

PEER
Let go, let go! There's not room for two!

STRANGER
I am swimming with my left leg.
Regarding the corpse –

PEER
Shut up!

DEN FREMMEDE
Med resten er det rent forbi –

PEER
Vik fra meg skremse! Pakk deg mann!
Jeg vil ei dø! Jeg må i land!

DEN FREMMEDE
For den saks skyld vær uforsakt;
Man dør ei midt i femte akt.
(*glir bort*)

AKT V SCENE 5
[3] SOLVEIG SYNGER I HYTTEN

(*Pinseaften. Etter å ha klart å komme seg på land er Peer nå der han var som barn og ung mann. Han står i en uttørret skog. Lengre borte, en hytte med rensdyrhorn over dørgavlén. Innenfra høres sang.*)

SOLVEIG
Nu er her stellet til Pinsekveld.
Kære gutten min, langt borte, -
Kommer du vel?
Har du tungt at hente,
så und dig frist; -
jeg skal nok vente;
jeg lovet så sidst.

[4] PEER GYNT VED HYTTEN

PEER (*dødblek*)
En som har husket, og en som har glemt.
En som har mistet, og en som har gjemt.
Å alvor! - Og aldri kan det lekes om!
Å, angst! - Her var mitt keiserdom!
(*løper inn over skogstien*)

AKT V SCENE 6
[5] NATTSCENE

(*Natt. Furumo. En skogbrann har herjet. Forkullede trestammer milevidt innover. Hvite tåker hist og her over skogbunnen. Peer Gynt løper over moen.*)

PEER
Aske, skodde, støv for vinden, -
her er nok å bygge av!
Stank og råttenskap forinnen;
alt ihop en kalket grav.
Dikt og drøm og dødfødt viten
legger fot om pyramiden;
over den skal verket høyne
seg med trappetrinn av løgne.
Flukt for alvor, sky for anger,
som et skilt på toppen pranger,
fyller domsbasunen med sitt
Petrus Gyntus Cæsar fecit!
(*Lytter*)
Hva for gråt av barnerøster?
Gråt, men halvt på vei til sang. -
Og for foten triller nøster!

STRANGER
All else is past –

PEER
Go away, you horror! Away from here!
I don't intend to die! I must ashore!

STRANGER
You don't need to worry about that;
No one dies in the middle of Act V.
(*drifts away*)

AKT V SCENE 5
[3] SOLVEIG SINGS IN THE HUT

(*Whitsun Eve. Making his way to land, PEER has reached the area where he spent his youth. He finds himself near a clearing in the depths of the forest. In the clearing is a hut with a pair of reindeer horns over the door. From within he hears singing.*)

SOLVEIG
Now everything is ready for Whitsun.
And my dear boy is far away.
Are you going to come?
If your load is heavy,
Take it easy on the way.
I shall wait for you;
I promised you that.

[4] PEER GYNT BY THE HUT

PEER (*deadly pale*)
One who remembers, one who's forgotten
One who has lost and one who has saved.
Oh, grief – never can it be remade.
Oh, dread – here was my empire.
(*Hurries off along the wood path.*)

ACT V SCENE 6
[5] NIGHT SCENE

(*Night. A heath, with fir-trees. A forest fire has been raging; charred tree-trunks are seen stretching for miles. White mists here and there clinging to the earth. PEER GYNT comes running over the heath.*)

PEER
Ashes, mist, dust in the wind –
Here are things to build with!
Stench and rot within;
All of it a whitened grave.
Poems and dreams and stillborn wisdom
Is the pyramid's foundation.
Above the monument will tower,
With lies as flights of steps.
"Run from truth and shun repentance"
Wave like a banner from its summit.
May the trumpet of judgement resound:
Petrus Gyntus Cæsar fecit!
(*Listens*)
What is this sound of weeping children?
A weeping that is like to song –
Balls of wool roll at my feet.

Vekk, I gjør meg stien trang!

Away with you, the path is too narrow.

NØSTERNE
(*på jorden*)

Vi er tanker;
du skulde tænkt os;-
pusseanker
du skulde skænkt os!

BALLS OF WOOL
(*on the ground*)

We are thoughts;
You should have thought us.
Legs are what
You should have given us!

PEER GYNT
(*går utenom*)

Livet har jeg skænkt til en;-
det blev fusk og skæve ben!!

PEER GYNT
(*goes round*)

I gave life to one;
A hopeless case with twisted legs!

NØSTERNE

Tilvejs vi skulde
som skakende røster,-
og her må vi rulle
som grågams-nøster.

BALLS OF WOOL

We should have flown
Like shaking voices;
But we have to roll here
Like balls of damping wool.

PEER GYNT
(*Snubler*)

Nøste! Dit fordømte drog!
Spænder du for faer din krog?
(*Flykter*)

PEER GYNT
(*trips*)

Balls of wool! Blast you!
Are you trying to trip your father?
(*runs off*)

VISNE BLADE
(*flyr for vinden*)

Vi er et løsen;
du skulde stillet os!!
Se, hvor døsen
har ynkeligt pillet os.
Ormen har ædet os
i alle bugter;
vi fik aldri spredt os
som krans om frugter.

WITHERED LEAVES
(*blown by the wind*)

We are the password –
You should have uttered us!
Look how your sloth
Has sadly withered us.
Worms have nibbled us
in all our extremities.
We never got to spread out
Like wreathes around fruit.

PEER GYNT

Fåfængt var dog ej jer fødsel,-
læg jer stilt og tjen til gødsel.

PEER GYNT

Your birth was not in vain,
Lie still and turn to compost!

SUSING I LUFTEN

Vi er sange;
du skulde sunget os!-
Tusende gange
har du knuget og tvunget os.
I din hjertegrube
har vi ligget og ventet;-
vi blev aldri hentet.
Gift i din strube!

A WHISPER IN THE AIR

We are songs;
You should have sung us!
A thousand times
You have squeezed us and forced us.
In the depths of your heart
We have lain and waited.
You never called us.
A poison to your voice!

PEER GYNT

Gift i dig, dit dumme stev!
Fik jeg tid til vers og væv?

PEER GYNT

Poison to you, silly song!
Had I time for making rhymes?

DUGGDRÅBER
(*drysser fra grenene*)

Vi er tårer
der ej blev fældte.
Isbrod, som sårer,
kunde vi smelte.
Nu sidder brodden

DEWDROPS
(*dropping from the branches*)

We are the tears
That were never shed.
Those shards of ice that wound,
We could have melted.
Now their points

i bringen loddene;-
såret er lukket;
vor magt er slukket.

PEER GYNT
Tak;- jeg græd i Rondesvalen,
fik dog lige fuldt på halen!

BRÆKKENDE STRÅ
Vi er værker;
du skulde øvet os!
Tvivl, som kværker,
har krøblet og kløvet os.
På yderste dagen
vi kommer i flok
og melder sagen;-
så får du nok!

PEER GYNT
Kæltringstreger! Tør I skrive
mig tilbogs det negative?

ÅSES STEMME
(*langt borte*)
Tvi, for en skydsgut!
Hu, du har væltet mig!
Sne faldt her nys, gut;-
styggt har den æltet mig;-
Galt har du kørt mig.
Peer, hvor er slottet?
Fanden har forført dig
med kæppen i kottet!

PEER GYNT
Bedst, en stakkar væk sig skynder.
Skal en bære fandens synder,
må en snart i bakken segne;-
de er tunge nok, ens egne.
(*løper*)

AKT V SCENES 7–9
PEER GYNT OG KNAPPESTØPEREN
(*Et annet sted på moen*)

KNAPPESTØPER
Godt møte, gubbe!

PEER
Godkveld, min venn!

KNAPPESTØPER
Karlen har hastverk. Hvor skal han hen?

PEER
Til gravøl.

KNAPPESTØPER
Ja så? Litt skralt jeg ser,-
Med forlov, du heter vel ikke Peer?

PEER

Cut sharp in your breast;-
The wound has closed,
Our power is gone.

PEER GYNT
Thanks: I wept in Ronde's hall,
But got trounced just the same!

BROKEN STRAWS
We are the deeds
You should have done!
Doubt that stifles,
Has crippled and broken us.
On the last day
We shall come as a flock
And bear witness:
That will teach you!

PEER GYNT
What humbug! Do you dare
To accuse me of what I didn't do?

ÅSE'S VOICE
(*distant*)
What sort of a coachman are you?
You tipped the sleigh over!
Snow fell here recently,
It freezes my bones.
You took me down the wrong road.
Peer, where is the castle?
The devil has seduced you
With the cane from the cupboard!

PEER GYNT
I had best be hurrying off.
If I were to carry the devil's sins,
I would soon fall down;
My own are weighty enough.
(*rushes off*)

ACT V SCENES 7–9
PEER GYNT AND THE BUTTON MOULDER
(*Another part of the heath*)

BUTTON MOULDER
Well met, old man!

PEER
Good evening to you!

BUTTON MOULDER
You seem to be in a hurry, where are you going?

PEER
To a wake.

BUTTON MOULDER
Indeed? I don't see too well,
But could your name be Peer?

PEER

Peer Gynt, som man sier.

Peer Gynt is what they call me.

KNAPPESTØPER

Det kaller jeg held!

Det er nettopp Peer Gynt, jeg skal hente ikveld.

BUTTON MOULDER

That's very fortunate!

Since Peer Gynt is precisely the person I've come to collect.

PEER

Skal du det? Hva vil du?

PEER

Indeed? What do you want?

KNAPPESTØPER

Her kan du se;

Jeg er knappestøperen. Du skal i min skje.

BUTTON MOULDER

Just look here:

I am a button-moulder. You're to go in my ladle.

PEER

Hva skal jeg i den?

PEER

What am I to do there?

KNAPPESTØPER

Du skal smeltes om.

BUTTON MOULDER

You will be melted down.

PEER

Smeltes?

PEER

Melted?

KNAPPESTØPER (*viser frem skjeen*)

Her er den, skuret og tom.

Du var nu ætlet til en blinkende knapp
på verdensvesten; men hæmpen glap;
og derfor skal du i vraggods-kassen,
for, som det heder, at gå over i massen.

BUTTON MOULDER (*showing his ladle*)

Here it is, clean and empty.

You were meant to be a shiny button
On the coat of the world, but the loop failed.
And so you will go in the box with rejects
To be merged, as they put it, into the great masses.

PEER GYNT

Du mener da vel aldri, at få mig gydt,
sammen med Peer og Pål, til noget nyt?

PEER

You don't mean that you are going to recast me,
With Tom, Dick and Harry, into something new?

KNAPPESTØPEREN

Jo, så min sæl mener jeg så.

Det har vi gjort med ikke så få.

BUTTON MOULDER

Precisely what I do mean.

Many have gone this way before you.

PEER GYNT

Nej, siger jeg! Nej! Med tænder og klør
gør jeg motstand mod dette! Alt andet før!

PEER

No, I say! No! With teeth and claws
I shall fight against that. Anything but that!

KNAPPESTØPEREN

Men, kære Peer, det trænges dog ej
for småting at tage så volsomt på vej.

Dig selv har du aldri været før;-
hvad skiller det så, om tilgavns du dør?
Jeg har skriftlig for meg.

(*Viser en skriftlig ordre*)

BUTTON MOULDER

But my dear Peer, you don't need
To get so het up about such a small matter.

You have never been yourself before,
So what's the difference if you die?
It's all in writing here.

(*Showing a written order*)

PEER

Men unn meg dog frist!

PEER

Give me respite, at least!

KNAPPESTØPER

Hva vil du med den?

BUTTON MOULDER

What do you want it for?

PEER

Jeg vil få bevist,

At jeg var meg selv gjennom hele livet,
Og derom er det jo dog vi har kivet.

Nå, er vi så enige?

PEER

I want to prove

That I have been myself all my life,
And that is what we have been arguing about!
Are we agreed?

KNAPPESTØPER

BUTTON MOULDER

Nåda, la gå.
(*Begynner å gå*)
Men husk, ved neste korsvei vi møtes.

Well, all right then—
(*starts to walk away*)
But don't forget, we meet at the next crossroads.

PEER
Tid er penger, som skrevet står.
Den, som nu visste, hvor korsveien går; -
(*Han snur seg for å gå, men møter umiddelbart Knappestøperen igjen*)

PEER
Time is money as they say.
If I only knew where the crossroads was.
(*He turns round to walk away but immediately meets the Button Moulder again*)

KNAPPESTØPER
Nå da Peer Gynt, hvor er så attesten?

BUTTON MOULDER
Well, Peer Gynt, where is your evidence?

PEER
Har vi korsveien her? Det var fort bestilt!

PEER
Is this the crossroads? It turned up quickly.

KNAPPESTØPER
Jeg kan se på ditt ansikt, som på et skilt,
Hva seddelen sier, før jeg har lest den.
Ja, tar vi så fatt?

BUTTON MOULDER
I can read on your face, like on a sign.
What the paper will say before I see it.
Shall we then go?

PEER
Et spørsmål blot:
Hva er det "å være seg selv" i grunnen?

PEER
Just one question:
What does "being yourself" really mean?

KNAPPESTØPEREN
Et underlig spørsmål, især i munnen
på en mand, der nylig –

BUTTON MOULDER
A strange question, especially from a man
who only recently –

PEER GYNT
Svar kort og godt.

PEER GYNT
Just give me an answer!

KNAPPESTØPER
Å være seg selv er seg selv å døde.
Dog, på deg er saktens den forklaring spilt;
Og derfor, la det kalles: over alt å møte
Med Mesters mening til uthengsskilt.
(*mildere*)
Til neste korsvei, men så ikke lenger!
(*Han går. Peer står igjen og lurer på hvordan han skal finne beviset på at han har vært seg selv*)

BUTTON MOULDER
To be oneself is to kill oneself.
But that explanation is wasted on you;
And therefore let us say it is: "Always to carry
openly like a signboard the Master's intentions."
(*softens*)
To the next crossroads, but no further!
(*he leaves. PEER is left standing, wondering how to prove that he has always been himself.*)

AKT V SCENE 10
[6] DEILIGE SOL OG DEILIGE JORD

ACT V SCENE 10
[6] LOVELY SUN AND LOVELY EARTH

PEER (*et stjerneskudd skimtes; han nikker etter det*)
Hils fra Peer Gynt, bror stjernerap!
Lyse, slukne, forgå i et gap -
Er der ingen, ingen i hele vrimlen,
ingen i avgrunnen, ingen i himlen?
Så usigelig fattig kan en sjel da gå
tilbake til intet i det tåkete grå.
Du deilige jord, vær ikke vred,
at jeg trampet ditt gress til ingen nytte.

PEER (*A shooting star is seen; he nods after it*)
Greetings from Peer Gynt, brother Star-flash!
We shine and we die, disappear in a dash.
Is there no one in the entire universe
No one in the abyss, no one in heaven?
Can a soul be so indescribably poor
That it returns to nothing through the grey mist.
Oh lovely earth, do not be angry
That I walked your grass to no avail.

Du deilige sol du har sløset med
ditt lysende stenk i en folketom hytte.
Det satt ingen der inne å varme og stemme;
eieren, sier de, var aldri hjemme.
Deilige sol og deilige jord,
I var dumme, at I bar og lystet for min mor.
Ånden er karrig og naturen ødsel.

Oh lovely sun, you have wasted
Your bright light in an empty cottage.
No one was in there, to please and warm;
The owner, it's said, was never at home.
Lovely sun and lovely earth,
You were foolish to bear my mother and light her.
The spirit is mean and nature is wasteful.

Det er dyrt å bøte med livet for sin fødsel.
Jeg vil oppad, høyt, på den bratteste tinde;
jeg vil ennu en gang se solen rinne,
stirre meg trett på det lovede land,
se å få snedynge over meg kavet;
de kan skrive derover: "Her er Ingen begravet"
og baketter, - siden! La det gå som det kan.

(Plutselig hører han en salme et stykke unna)

AKT V SCENE 10
[7] PINSESALME: Velsignede morgen

KIRKEFOLK
Velsignede morgen
da Gudsrigets tunger
traff jorden som flammende ståll!
Fra jorden mod borgen
nu arvingen sjunger
på Gudrigets tungemål.

(Utenfor hytten)

(Peer hører på i angst mens han skjuler seg i skogbrynet ved Solveigs hytte)

PEER
Aldri se dit! Der er ørk og øde.
Jeg er redd, jeg var død lenge før enn jeg døde
(Snur seg)

KNAPPESTØPER
Ja, fristen er ute.

PEER
Allting er ute.
Uglen lukter lunt. Kan du høre den tute?

KNAPPESTØPPER
Det erottesangsklokken-

PEER *(peker)*
Hva er det som skinner?

KNAPPESTØPER
Bare lys i en stue.

PEER
Hva er det for sus?

KNAPPESTØPER
Bare sang av en kvinne.

PEER
Ja der – der finner
jeg synderegisteret.

KNAPPESTØPER *(griper ham)*
Beskikk ditt hus!

PEER

Paying for your birth with your life is costly.
I want to climb up to the highest peak,
I want to see the sun rise again;
To view until I am tired the promised land
To let drifts of snow cover me up;
You can write above me: "No one lies here",
And then – after that; let things go as they will.

(He suddenly hears hymn-singing from afar)

ACT V SCENE 10
[7] EHITSUN HYMN: Oh Blessed Morning

CONGREGATION
Oh blessed morning
When God's heav'nly tongues
Struck the earth like flaming steel!
From the earth towards the citadel
Now the inheritor sings
In the heavenly tongue.

(Outside the hut)

(Hiding in the undergrowth close to Solveig's hut, PEER listens in fear.)

PEER
Never look there! There it's barren and deserted.
I am afraid that I was dead long before I died.
(turns around)

BUTTON MOULDER
Well, your time is up.

PEER
It's all over.
The owl senses things afoot. Can you hear it calling?

BUTTON MOULDER
That is the bell for matins.

PEER *(points)*
What is the light I see?

BUTTON MOULDER
Only a lamp in a cottage

PEER
What are the sighs I hear?

BUTTON MOULDER
Only a woman singing.

PEER
Yes, there – there I'll find
The list of my sins.

BUTTON MOULDER *(catching hold of him)*
See to your house!

PEER

Beskikke mitt hus? Der er det. Gå!
Pakk deg! Var skjeen så stor som en kiste,-
Du kan tro den rommet ikke meg og min liste!

KNAPPESTØPER

Til tredje korsveien, Peer, men så!

PEER

Atter og fram, det er like langt.
Ut og inn, det er like trangt.
Nei! - Som en vill uendelig klage
Er det å gå inn, gå hjem og tilbake.
Udenom, sa bøygen! Nei; denne gang
Tvers igjennom, var veien aldri så trang
*(han løper mot huset; i det samme kommer Solveig ut i døren,
kirkekledt og med salmebok i kledet; en stav i hånden. Hun
står rank og mild.)*

[8] PEER GYNT OG SOLVEIG

PEER

Har du dom for en synder, så tal den ut!

SOLVEIG

Der er han! Der er han! Lovet være Gud!

PEER

Klag ut, hvor syndig jeg har meg forbrudt!

SOLVEIG

Intet har du syndet, min eneste gutt!
Livet har du gjort meg til en deilig sang.
Velsignet være du, at du kom en gang!

PEER

Så er jeg fortapt!

SOLVEIG

Det er en, som råder.

PEER

Fortapt med mindre du kan gjette gåter:
Hvor var jeg som meg selv, som den hele, den sanne?
Hvor var jeg, med Guds stempel på min panne?

SOLVEIG

I min tro, i mitt håp og i min kjærlighet.

PEER

Min mor, min hustru, uskyldige kvinne!
Å gjem meg, gjem meg der inne!
*(han klynger seg fast og skjuler ansiktet i hennes skjød. Solen
rinner.)*

[9] SOLVEIGS VUGGEVISE

KNAPPESTØPERENS STEMME *(bak huset)*

Vi træffes på sidste korsvejen, Peer
og så får vi se, om -; jeg sier ikke mer.

SOLVEIG

See to my house? There it is. Go hence!
Go away! If your ladle was large as a coffin,
It still would not be big enough for me and my sins!

BUTTON MOULDER

To the third crossroads, then, Peer, but there -

PEER

Backwards and forwards is equally long.
Outside and inside is equally cramped.
No! It is like a wild, endless cry
To go in, to go home, to go back.
"Go round", said the Boyg. But this time
I go straight through, however narrow the path.
*(He runs towards the hut; at the same moment SOLVEIG appears in
the doorway, dressed for church, with her psalm-book wrapped in a
kerchief. She stands there erect and mild.)*

[8] PEER GYNT AND SOLVEIG

PEER

If you have judgement for a sinner tell it me now!

SOLVEIG

It is he! It is he! Praise God!

PEER

Cry out loud the sins that I have committed!

SOLVEIG

You have not sinned, my dear child!
You have made my life a lovely song.
Be blessed for coming back to me now.

PEER

So I am lost!

SOLVEIG

There is one who rules.

PEER

Lost, unless you can solve riddles.
Where was I myself, my real, true self?
With God's indelible stamp on my forehead?

SOLVEIG

In my faith, in my hope and in my love.

PEER

My mother, my wife, innocent woman!
Please hide me, hide me within!
*(Clings to her and hides his face in her lap.
The sun rises.)*

SOLVEIG'S CRADLE SONG

THE BUTTON MOULDER *(from behind the hut)*

We shall meet at the last crossroads, Peer
And then we shall see if -; I say no more.

SOLVEIG

Sov du, dyreste gutten min!
Jeg skal vugge dig, jeg skal våge.-
Gutten har siddet på sin moders fang.
De to har leget hele livsdagen lang.
Gutten har hvilet ved sin moders bryst
hele livsdagen lang. Gud signe, min lyst!
Gutten har ligget til mit hjerte tæt
hele livsdagen lang. Nu er han så træt.
Sov du, dyreste gutten min! Sov! Sov!
Jeg skal vugge dig, jeg skal våge! Sov! Sov!

CHOR

Velsignede morgen
da Gudsrigets tunger
traf jorden som flammende stål!
Fra jorden mod borgen
nu arvingen sjunger
på Gudrigets tungemål.

SOLVEIG

Jeg skal vugge dig, jeg skal våge;-
sov og drøm du, gutten min!

SLUTT

Konsert-sceneversjon ved Svein Sturla Hungnes

FORAN SYDENS KLOSTER, OP. 20

"Hvem banker så silde på klostrets port?"
"Fattig mø ifra fremmed land!"
"Hvad lider så du, og hvad har du gjort?"
"Alt, et hjerte det lide kan.
Men intet har jeg gjort,
jeg trætner, jeg trænger,
jeg kan ikke stort,
og dog må jeg længer.
Luk op, luk op, jeg har ikke sted,
jeg har ikke fred."

"Hvad hedder det land, som du har forladt?"
"Nordenlandene, langt herfra!"
"Hvad voldte, du standsed just her i nat?"
"Kvinneøsters "Halleluja!"
Det sken, det sang af fred,
på sinnet det sænktes,
og alt, hvad jeg led,
sig løftet og længtes.
Luk op, luk op, for ejer I fred,
så giv mig med!"

"Først nævn mig din smærte; hvad hedder den?"
"Aldrig mere jeg kan få ro!"
"Så tabte du nogen, din far, din ven?"
"Ja, jeg tabte dem begge to!
Og alt, jeg havde kjært,
selv tanken i hjærte,
ja hver jeg havde nært,
fra længes jeg lærte.
Luk op, luk op, jeg synker; jeg ser,
jeg kan ikke mer!"

Sleep, my dearest boy!
I shall rock you, I shall hold you.
The child has sat on his mother's lap
Playing all the livelong day.
The child has lain on his mother's breast
all the livelong day. God bless you my dearest!
The child has lain close to my heart
all the livelong day. Now he is so tired.
Sleep, my dearest boy! Sleep, sleep.
I shall rock you. Sleep, sleep.

CHOIR

Oh blessed morning
When God's heav'nly tongues
Struck the earth like flaming steel!
From the earth towards the citadel
Now the inheritor sings
In the heavenly tongue.

SOLVEIG

I shall rock you, I shall hold you;
Sleep and dream now, my child!

THE END

Translation by William Jewson

BEFORE A SOUTHERN CLOISTER, OP. 20

"Who's knocking so late at the cloister-door?"
"A homeless maiden from far away!"
"What have you suffered and what have you done?"
"All I've suffered, that a poor heart may!
But nothing have I done;
I'm weary, in want,
My heart is like a stone,
For I love I pant;
Unlock, unlock, I am weighed on with care,
And dying with despair."

"Where is the land, you left behind?"
"Far to north, in storm and cloud!"
"Why did you stop at our door tonight?"
"Women's voices, they sang aloud!
Me thought they sang of peace,
It soothed my soul;
I felt my sorrow cease,
My sick heart grew whole;
Unlock, unlock, for peace have ye!
Ah! Give it me!"

"First tell me your grief, that your grief may end?"
"Never shall rest come back to me!"
"Have you lost some treasure, a father, a friend?"
"Yes! They both are lost to me!
And all that I held dear,
Even peace of my mind,
And hemmed around with fear,
No rest I can find;
Unlock, unlock, I faint at your door!
I bear no more!"

"Din far, hvordan var det, du tabte ham?"
"Dræbt han blev, og jeg så derpå!"
"Din ven, hvordan var det, du tabte ham?"
"Han drap far, og jeg så derpå.
Han tog mig, men jeg græd
og bad hele Tiden,
så slap han mig ned,
så flygted jeg siden.
Luk op, luk op, jeg elsker – det er gru –
jeg elsker ham endnu."

Kor af nonneme fra den oplyste kirke:

Kom barn, kom brud,
kom in til *Gud*,
kom synd, kom savn,
i Jesu favn.
Hvil synkende sorgen
på Horebs top,
med lærken i morgen
så kvidrer du op.

Her attrå du bytter,
her længsler du flytter,
her frygten den faller,
hvor Frelseren kaller,
her, knækket som sivet,
du rejser dig hel,
i hedninge-livet
forliste sjæl!

Text by Björmstjerne Björnson

BERGLIOT, OP. 42

I dag kong Harald
får give tingfred;
ti Einar fulgte
fem hundred bønder.

Eindride, sønnen,
slår vagt om huset,
imens den gamle
går ind til kongen.

Så minnes Harald
måske, at Einar
har tvenne konger
i Norge kåret, -

og giver fred
og forlig på loven;
hans løfte var det,
og folket længes. —

Hvor sanden flyger
nedover vejen,
og støj der stiger? -
Se ud, min skosvend!

Kanske blot vinden!
thi her er vejrhårdt:

"How was it your father you lost, my child?"
"Slain he was, and I saw it done!"
"How was it your lover you lost, my child?"
"He slew him! And I saw it done!
He took me, but I cried,
And prayed him let me be;
So bitterly I sighed,
At last I got free;
Unlock, unlock, I love him, wretched I.
Must love him till I die."

Choir of nuns from the lighted church

From grief, from sin
To God come in;
And, bride-like, rest,
On Jesus' breast;
Thy sorrow all bringing
To Horeb's hill,
Be lark-like in singing
At day-break still

Here grief is abated
Desire satiated
Here, newly-begotten,
Old things are forgotten;
And here the bruised spirit
Arises to light,
New power doth inherit
With triumph bright.

Translated by Edmund W. Gosse (1849–1928)

BERGLIOT, OP. 42

To-day King Harald
Must hold his ting-peace;
For Einar has here
Five hundred peasants.

Our son Eindride
Safeguards his father,
Who goes in fearless
The King defying.

Thus maybe Harald,
Mindful that Einar
Has crowned in Norway
Two men with kingship,

Will grant that peace be,
On law well grounded;
This was his promise,
His people's longing.—

What rolling sand-waves
Swirl up the roadway!
What noise is nearing!
Look forth, my footboy!

The wind's but blowing!
Here storms beat wildly;

den åbne fjord
og de lave fjelde.

The fjord is open,
The fells low-lying.

Jeg minnes byen
ifra min barndom;
hid vinden hidser
der vrede hunde.

The town's unchanged
Since child I trod it;
The wind sends hither
The snarling sea-hounds.

Men støj der tændes
af tusen stemmer,
og stå den farver
med kamprød flamme!

What flaming thunder
From thousand voices!
Steel-weapons reddened
With stains of warfare!

Ja, det er skjoldgny!
og se hvad sandgov:
spydbølger hvælte
om Tambarskjelve!

The shields are clashing!
See, sand-clouds rising,
Speer-billows rolling
Round Tambarskjelve!

Han er i trængsel!
Troløse Harald!
Ligravnen løfter sig
af din tingfred!

Hard is his fortune!
Oh, faithless Harald:
Death's ravens roving
Ride o'er thy ting-peace!

Kör frem med karmen,
jeg må til kampen;
nu sidde hjemme,
det galt jo livet!

Fetch forth the wagon,
Drive to the fighting!
At home to cower
Would cost my life now.

O bønder, berg ham!
slå kreds omkring ham!
Eindride, værg nu
din gamle fader!

O yeomen, yield not,
Circle and save him!
Eindride, aid now
Thine aged father!

Byg ham en skjoldborg
og giv ham buen,
ti døden pløjer
med Einars pile!

Build a shield-bulwark
For him bow-bending!
Death has no allies
Like Einar's arrows!

Og du, St. Olav,
o for din søns skyld!
giv du ham gagn-ord
i Gimles sale!

And thou, Saint Olaf,
Oh, for thy son's sake!
Help him with good words
In Gimle's high hall!

Flokken de sprænger...
og kjæmper ej længer;
i bølger
de følger
hverandre mod elven,
hvad er der vel hændt?
Hvad spår denne skjælven?
Har lykken sig vendt?
Hvad er det? Hvi stanser
nu bøndernes skare? ...
Med nedstukne lanser
to døde de kranser
og Harald får fare?
Hvad trængsel der er
ved tingstuens port;
stille al hær
vender sig bort?
Hvor er Eindride!
Sorgfulde blikke

Our foes are the stronger ...
They fight now no longer ...
Subduing,
Pursuing,
They press to the river,
What is it that's done?
What makes me thus quiver?
Will fortune us shun?
What stillness astounding!
The peasants are staying,
Their lances now grounding,
Two dead men surrounding,
Nor Harald delaying!
What throngs now enwall
The ting-hall's high door! ...
Silent they all
Let me pass o'er!
Where is Eindride!
Glances of pity

flygter tilside,
frygter mit møde ...
så kan jeg vide:
de to ere døde!
Rum! Jeg må se:
Ja, det er dem!
Kunde det ske?
Jo, det er dem:

Falden er herligste
hövding i norden;
Norriges bedste
bue brusten!

Falden er Einar
Tambarskjelve,
sønner ved side,
Eindride!

Myrdet i mørke
han, som var Magnus
mer end fader!
Kong Knud den stores
kårede sønne-råd.

Falden for snigmord
skytten fra Svolder,
löven, som sprang
over Lyrskog-heden!

Slagtet i baghold,
böndernes hövding,
Tröndernes hæder,
Tambarskjelve!

Hvidhåret, hædret,
henslængt for hundene,
sønner ved side,
Eindride!

Op, op, bondemænd, han er falden;
men han, som fældte ham, lever!
Kenner I mig ikke? Bergliot,
datter af Håkon fra Hjörungavåg!
Nu er jeg Tambarskjelves enke!

Jeg roper på eder, hær-bönder:
Min gamle husbond er falden.
Se, se, her er blod på hans blege hår!
eders hoveder kommer det over,
ti det bliver koldt uden hævn.

Op, op, hærmænd, eders hövding er falden,
eders ære, eders fader, eders böms glæde,
hele dalens ævertyr, hele landets helt,
her er han falden, og I skulle ikke hævn?

Myrdet i mørke, i kongens stue,
i tingstuen, lovstuen er han myrdet,
myrdet af lovens første mand,
O, lyn vil falde fra himlen på landet,
hvis det ikke luttres i hævnnes lue!

Fear lest they show it,
Flee lest they greet me ...
So I must know it:
Two deaths there will meet me!
Room! I must see:
Oh, it is they!
Can it so be?
Yes, it is they!

Fallen the noblest
Chief of the Northland;
Best of Norwegian
Bows is broken.

Fallen is Einar
Tambarskelve,
Our son beside him,
Eindride!

Murdered with malice,
He, who to Magnus
More was than father,
King Knut the Mighty's
Son's counselor good.

Slain by assassins
Svolder's sharp-shooter,
The lion that leaped on the
Heath of Lyrskog!

Pride of the peasants
Snared in a pitfall,
Time-honored Tronder,
Tambarskelve.

White-haired and honored,
Hurled to the hounds here,
Our son beside him,
Eindride!

Up, up, ye peasants, he has fallen,
But he who felled him is living!
Have you not known me? Bergliot,
Daughter of Haakon from Hjörungavåg;
Now I am Tambarskelve's widow.

To you I appeal, peasant-warriors:
My aged husband has fallen.
See, see, here is blood on his blanching hair,
Your heads shall it be on forever,
For cold it becomes, while vain is your vengeance.

Up, up, warriors, your chieftain has fallen,
Your honor, your father, the joy of your children,
Legend of all the valley, hero of all the land,--
Here he has fallen, will you not avenge him?

Murdered with malice within the king's hall,
The ting-hall, the hall of the law, thus murdered,
Murdered by him whom the law holds highest,--
From heaven will lightning fall on the land,
If thus left unpurged by the flames of vengeance.

Skyd langskibe fra land,
Einars ni langskibe ligger her,
lad dem bære hævn til Harald!

O, stod han her, Håkon Ivarson,
stod han her på bakken, min frænde,
da fandt Einars bane ikke fjorden,
og eder, fejge, slap jeg bede!

O bønder, hør mig, min husbond er falden,
mine tankers højsæde i halvhundred år!
Vælted er det, og ved dets højre side
vor eneste søn, o al vor fremtid!

Tomt er der nu innen mine to arme;
Kan jeg vel mere få dem op til bøn?
Eller hvorhen skal jeg vende mig på jorden?
Går jeg bort til de fremmede steder,
ak, så savner jeg dem, hvor vi levede sammen;
men vender jeg mig derhen,
ak, så savner jeg dem selv!

Odin i Valhal tør jeg ikke finne;
ti ham forlod jeg i min barndom.
Men den nye Gud i Gimle?
Hen tog jo alt, jeg havde!

Hævn? Hvem nævner hævn?
Kan hævn vække mine døde?
Eller dække over mig for kulden?
Finnes i den et tilstængt enkesæde,
eller tröst for en bamløs mor?

Gå med eders hævn; lad mig være!
Læg ham på karmen, ham og sønnen;
kom, vi vil følge dem hjem.
Den nye Gud i Gimle, den frygtelige, som tog alt,
lad ham også tage hævn, ti den forstår han!

Kør langsomt, ti sådan körte Einar altid;
og vi kommer tidsnok hjem.

Hundene ville ikke møde med glade hop,
men hyle og hænge med halen,
og gårdens hester ville spidse øren,
vrinske glade mod stalddøren,
og vente Eindrides stemme.

Men den lyder ikke længer,
ej heller Einars skridt i svalen,
som råbte, at nu måtte alle rejse sig,
for nu kom hövdingen!

De store stuer vil jeg stænge;
folkene vil jeg sende bort;
kvæg og hester vil jeg sælge,
flytte ud og leve ene.
Kör langsomt;
ti vi kommer tidsnok hjem.
Text by Björmstjerne Björnson

Launch the long-ships from land
Einar's nine long-ships are lying here,
Let them hasten vengeance on Harald!

If he stood here, Haakon Ivarson,
If he stood here on the hill, my kinsman,
The fjord should not save the slayer of Einar,
And I should not seek you cowards who flinch!

Oh, peasants, hear me, my husband has fallen,
The high-seat of my thoughts through years half a hundred!
Overthrown it now is, and by its right side,
Our only son fell, oh, all our future!

All is now empty between my two arms;
Can I ever again lift them up in prayer?
Or whither on earth shall I betake me?
If I go and stay in the places of strangers,
I shall long for those where we lived together.
But if I betake me thither,
Ah, them, themselves I shall miss.

Odin in Valhall I dare not beseech;
For him I forsook in days of childhood.
But the great new God in Gimle?
All that I had He has taken!

Vengeance? Who speaks of vengeance?
Can vengeance the dead awaken,
Or cover me warm from the cold?
Find I in it a widow's seat sheltered,
Solace to cheer a childless mother?

Away with your vengeance! Let me alone!
Lay him on the wagon, him and our son!
Come, we will follow them home.
That God in Gimle, new and fearful, who all has taken,
Let Him now also take vengeance! Well He knows how!

Drive slowly! For so drove Einar always;
Soon enough we shall come home.

The dogs to-day will not greet us gladly,
But drearily howl with drooping tails.
And lifting their heads the horses will listen;
Neighing they stand, the stable-door watching,
Eindride's voice awaiting.

In vain for his voice will they hearken,
Nor hears the hall the step of Einar,
That called before him for all to arise and stand,
For now came their chieftain.

Too large the house is; I will lock it;
Workmen, servants send away;
Sell the cattle and the horses,
Move far hence and live alone.
Drive slowly!
Soon enough we shall come home.
Translation by Arthur Hubbell Palmer (1859-1918)